

122

Yazı İşleri

Gnkur.
Askeri Tarih
ve
Stratejik Etüt
Bşk.

Askeri Tarih Belgeleri DERGİSİ

Bib

Basım İşleri

Gnkur.
Basımevi
ANKARA

Yıl : 27

EVİ : 105

Sayı : 77

İşin yazmak, Tarih yapmak kadar önemlidir.
Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen
hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

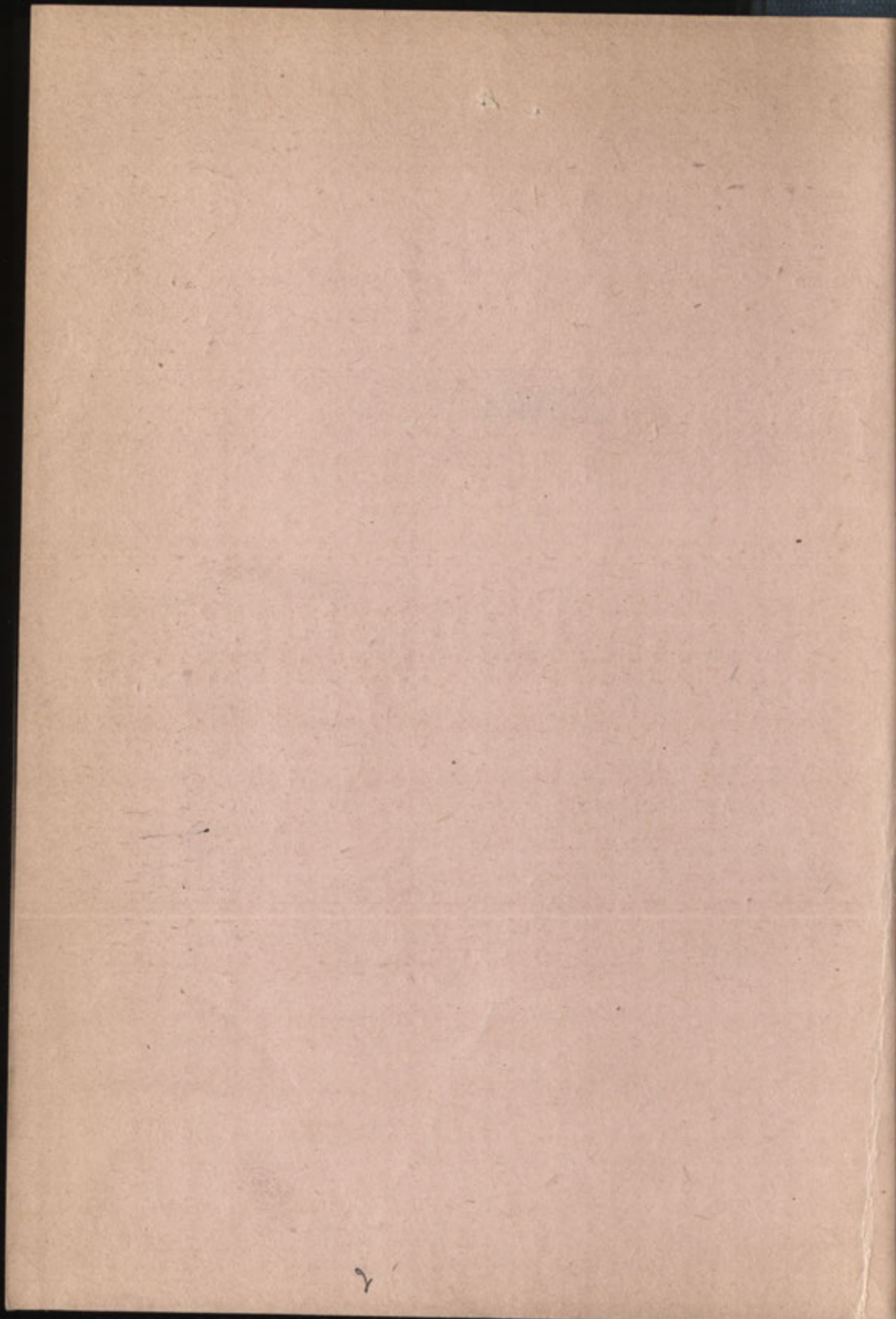
ATATÜRK



Heyet-i Temsiliye Başkanı Mustafa Kemal Paşa (ATATÜRK)
Sivas Kongresi üyeleriyle beraber

ANKARA
Gnkur. Basımevi
1978

1



31 Ocak 1979

Yazı İşleri

Gnkur.
Askeri Tarih
ve
Stratejik Etüt
Bşk.

Askeri Tarih Belgeleri DERGİSİ

Basım İşleri

Gnkur.
Basımevi
ANKARA

Yıl : 27

EYLÜL 1978

Sayı : 77

Tarih yazmak, Tarih yapmak kadar önemlidir.
Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen
hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK



Heyet-i Temsiliye Başkanı Mustafa Kemal Paşa (ATATÜRK)
Sivas Kongresi üyeleriyle beraber

İÇİNDEKİLER :

1. Fihrist
2. Tarihi belgeler (No. 1683-1704)

ANKARA
Gnkur. Basımevi
1978



REPORT
DEVELOPMENT
GENERAL



THE

FOR

İ Ç İ N D E K İ L E R

NO.	BELGENİN	TARİHİ	ÖZETİ :	Sayfa no
1683	27 Mayıs	1919	M. Kemal Paşanın büyük devletlerin yardımları konusunda İstanbul hükümetinin ne düşündüğünü bildirmesi için, Başbakanlığa sunulan yazıları.	4-5
1684	3 Haziran	1919	İstanbul Hükümetinin İzmir'in işgali karşısındaki düşüncelerini soran M. Kemal Paşanın yazıları.	6-7
1685	14 Haziran	1919	M. Kemal Paşanın genel durumla ilgili görüşleri.	8-11
1686	18 Haziran	1919	Kendisinin Edirne ilinin temsilcisi ve savunucusu olarak kabul edilmesini isteyen M. Kemal Paşanın Alb. Cafer Tayyar Bey'e sunduğu yazı.	12-15
1687	22 Haziran	1919	Sivas Kongresinin açılması ve katılacak üyelerin seçilmesi.	16-19
1688	8/9 Temmuz	1919	M. Kemal Paşanın istifası.	20-21
1689	10 Temmuz	1919	M. Kemal Paşanın istifasını öven ve başkan olmasını isteyen Doğu İlleri Müdafayı-Hukuku Milliye Erzurum şubesinin bir önerisi.	22-23
1690	19 Temmuz	1919	Amerikan Mandası (Himayesi) üzerinde düşünceler.	24-25
1691	30 Temmuz	1919	M. Kemal Paşa ile Rafet Beyin tutuklanmaları için verilen Emir ve 15 nci Kor. K. Kazım Karabekir Paşanın yanıtı.	28-33
1692	7 Ağustos	1919	Erzurum Kongresi Bildirgesi (Beyanname).	34-39
1693	16 Ağustos	1919	İstanbul Hükümetinin kuvayı milliyeye yardımcı olması ve millet meclisinin bir an önce toplanması için M. Kemal Paşanın önerileri.	40-45

CONTENTS

NO.	REMARKS	DATE
1882	27 May 1919	1919
1884	27 May 1919	1919
1885	27 May 1919	1919
1886	27 May 1919	1919
1887	27 May 1919	1919
1888	27 May 1919	1919
1889	27 May 1919	1919
1890	27 May 1919	1919
1891	27 May 1919	1919
1892	27 May 1919	1919
1893	27 May 1919	1919

NO.	BELGENİN TARİHİ	ÖZETİ :	
1694	22 Ağustos 1919	*İstanbul'da kurulan (Mavri Mira) adındaki bir Rum örgütünün eylemleri ile ilgili bir genelge.	46-47
1695	24 Ağustos 1919	*İstanbul'da bir Amerikan inceleme kurulumunun Amerikan yardımı ile ilgili raporu.	48-49
1696	28 Ağustos 1919	*Sivas Kongresine katılabilecek kişiler.	50-51
1697	4 Eylül 1919	*Sivas Kongresi Başkanlığına M. Kemal Paşanın seçilmesi.	52-53
1698	30 Eylül 1919	*İsmet Beyin Milletvekili seçilmeyerek Genelkurmay Başkanlığına getirilmesi.	54-55
1699	25 Ekim 1919	*Anzavur ayaklanması üzerine 61 nci Tüm. K. Alb. Kazım ve 56 nci Tüm. K. Bekir Sami Beylere verilen yetkilerle ilgili bildirge.	56-59
1700	25 Ekim 1919	*Alb. Fahrettin'in Konya'da 12 nci Kor. K. olarak görevi başladığı.	60-61
1701	8 Aralık 1919	*Batı Anadolu Harekatının komutasının 20 nci Kor. K. Ali Fuat Paşa'ya verilmesi ile ilgili emir.	62-63
1702	13/14 Aralık 1919	*Demirci Mehmet Efenin Heyet-i Temsiliye emrine girişi.	64-65
1703	16 Aralık 1919	*Polathane çevresindeki İngiliz hareketleriyle ilgili Trabzon Mv. K. lığının rapor özeti.	66-67
1704	16 Aralık 1919	*Azerbaycan Cumhuriyeti ile Gürcistan'ın iç güvenlikleri (Asayiş) ile ilgili 15 nci Kor. K. lığı raporu.	68-69

Makam-ı Celil-i Sadaret-i Uzmaye

27/5/35 Tarihli (Türkiye-Havas-Royter) ajansı şura-yı saltanatta heyet-i umumiyenin fikri Türkiye'nin tamiyet-i mülkiyesini muhafaza şartıyla düveli muazzamadan birinin müzaharetini temin merkezinde olduğunu kayıt ve ihbar ediyordu. Şurayı Saltanat müzekaratını aynen neşreden 27/Mayıs/35 tarihli İstanbul gazetelerinin tevzihatına nazaran yalnız Sadık Beyin ifade-i tahririyesinde İngiltere himayesinin teklif bulunduğu ve bunda heyet-i umumiyenin fikri bulunmadığı anlaşılıyor. Ajans ile gazetelerin neşriyatı arasındaki tezat bazı taraflarca nazarı dikkati calıp ve ajansın tahrif-i hakikat selahayetine cür'eti ca-yi sual görülmüştür. İçinde bulunduğumuz bu hassas devirde artık her hakikati kemaliyle müdrik ve bütün avakib-i meş-umeye karşı en son fedakarlığı göze aldırarak muhafaza-i istiklaliyet-i milliyeye azim olan milletin mazhar-ı sükunet ve teselliyat olması merkez-i hilafet ve saltanattan vasıl olacak iş'arat-ı sahiha ve samimiye'ye vabeste olduğu kanaatindeyim. Vicdan-ı milliyi temsil etmeyen ihbaratın şayan-ı endişe akisler tevlit edebileceği cihetle bu babda tenvir ve irşat buyrulmaklığımı hassaten istirham eylerim.

M. Kemal İmzası

Arşiv No. : Atatürk

Dolap No. : Özel

Göz No. : 117

Dosya No. : 1335/38-1.A

Klasör No. : 17

Fihrist No. : 3-8

Başbakanlığa

27/5/1919 Tarihli "Türkiye-Havas-Royter" ajansı (Şura-yı Saltanat Meclisinde tümünün düşüncesi Türkiye'nin toprak bütünlüğünü korumak koşulu ile büyük devletlerden birinin yardımını sağlamak merkezinde olduğunu yazıyor ve bildiriyordu. Saltanat Meclisi görüşmelerini olduğu gibi yayınlayan 27 Mayıs 1919 tarihli İstanbul gazetelerinin açıklamalarına göre yalnız Sadık Bey'in yazılı bildirisinde İngiltere koruyuculuğunun önerildiği ve bu konuda kurulda bulunanların düşüncesi bulunmadığı anlaşıyor. Ajans ile gazetelerin yayınları arasındaki karşıtlık bazı taraflarca dikkat çekici ve ajansın gerçekleri değiştirme yetkisine kalkışması sorulmaya değer görülmüştür.

İçinde bulunduğumuz bu kritik dönemde artık her gerçeği çok iyi anlayan ve bütün uğursuz sonuçlarına karşı en son fedakarlığı göze alarak ulusal bağımsızlığın korunmasına kararlı olan ulusun sükûnet ve teselliye kavuşması Hilafet ve Saltanat merkezinden (Başkent) gelecek doğru ve içtenlikli bilgilere bağlı olduğu kanısındayım. Milli vicdanı simgelemeyen haberlerin kuşku verici durumlar yaratabileceği cihetle bu konuda aydınlatılmamı ve uyarılmamı özellikle istirham eylerim.

M. Kemal İmzası

- Arşiv No. : Atatürk
Dolap No. : Özel
Göz No. : 117
Klasör No. : 17
Dosya No. : 1335/38-1.A
Fihrist No. : 3-8

Şifre
Numarası
Aceleli.

Havza

3/6/35

Makam-ı Celil-i Sadaretpenahiye

İzmir, Manisa, Aydın işgalinden müteheyyiç ve endişenak olan ahalinin her tarafta İstiklal-i milliyi tahlis gayesiyle yaptıkları müessir tecahürat müraccat-ı vak'adan ve bazı mahallerden acizlerine gelen telgrafnamelerden anlaşılıyor.

Bilhassa vaktile yanmış ve pek çok zulüm ve istila görmüş olan vilayat-ı Şarkiye ahalisi Ermenilerin mahsus ve fiilen vaki bazı hareketlerinden ve ecanibin garbi Anadolu'daki işgal ve istilalarından muhik olarak şüphelere düşmüş ve artık kendi topraklarının da aynı akibete uğrayacağından endişenak olarak bir nokta-i itminan ve teselli bilmek için vaziyet-i sahihe ve hakikiye hakkında aleddevam malumat istiyorlar.

Devletin ve milletin hukuk-u istiklali için merkez-i Saltanatta ve her tarafta olan teşebbüsat-ı milliye Babıalilinin teşebbüsat filiyesinde icmal edildiği cihetle hükümet-i seniyelerinin vaziyet-i siyasiye ve umumiyesine mütedair tenvir ve irşat buyrulmaklığım hakkındaki lütuf ve mevaid-i Fahimanelerinin işarına ehemmiyetle intizar edilmekte olduğunu tazimen arzeylerim.

M. Kemal İmzası

Arşiv No. : Atatürk

Dolap No. : Özel

Göz No. : 1

Klasör No. : 15

Parafe edilmiş

Dosya No. : 1335/35-3

3 ma

Fihrist No. : 7

Şifre
Sayısız
İvedidir.

Havza
3/6/1919

Başbakanlığa

İzmir, Manisa, Aydın'ın düşman eline geçmesinden heyecanlanan ve kaygılanan ahalinin her yanda ulusal bağımsızlığı kurtarmak amacıyla yaptıkları etkin gösteriler, yapılan başvurulardan ve bazı yerlerden bana gelen telgraflardan anlaşıyor. Özellikle vaktile yanmış ve çok kez düşman eline geçmiş ve zulüm görmüş olan doğu illeri ahalisi özellikle, Ermenilerin eylemli yapılan bazı hareketlerinden ve yabancıların batı Anadolu'daki işgal ve istilalarından haklı olarak kuşkulara düşmüş ve artık kendi topraklarının da aynı sonuca uğrayacağından kaygılanarak tatmin olmak ve teselli bulmak için doğru ve gerçek durum hakkında sürekli bilgi istiyorlar. Devletin ve Ulusun yasal bağımsızlığı için Saltanat merkezinde (Başkent-İstanbul) ve her yerde olan ulusal girişimler Bab-ı Ali'nin (Hükümetin) yaptığı girişimlerde toplandığı cihetle hükümetimizin siyasal ve genel durumuna dair aydınlatılmaklığım ve uyarılmaklığım hakkındaki lütuf ve vaatlerinizin önemle beklenilmekte olduğunu saygılarımla arzeylerim.

M. Kemal İmzası

Arşiv No. : Atatürk

Dolap No. : Özel

Göz No. : 1

Klasör No. : 15

Parafe edilmiş

Dosya No. : 1335/35-3

3 ma

Fihrist No. : 7

Dokuzuncu Ordu
Kıtaatı Müfettişliği
Adet Sahife-1

**Mabeyn-i humayun-u mülükâne başkitabet Celilesi
vasıtasıyla Atabe-i Humayun Cenab-ı Padişahiye**

Büyük milletin ve mukaddes hilafetin imad-ı sahil ve yegânesi bulunan saltanat-ı hümayunlarını cenabihak masun-u afat buyursun. Şevket Penahım! Memleketin bugün uğradığı âfât-ı tazyik ve tehlike-i inkisam karşısında ancak zât-ı hümayunları başta olmak üzere milli ve mukaddes bir kudretin sayhai mevcudiyeti vatanı ve istiklal-i devlet ve milleti ve Hanedân-ı Celil-ül şanınızın altıbuçuk asırlık mübeccel tarihini kurtarabilir. Her tarafca bu içtihat ve kanaat yektadır.

En son huzur-u şahanelerinde şeref misul buyrulduğumda İzmir Vakayı müellimesinden pek mahzun olan kalb-i hümayunlarının bu nokta-i necata ait ilhamatı bu anda dahî hafıza-i ara-yı intibahımdır. Dilhah mülküdâirlerinden mülhem azmü iman ile vazife-i acizanemde müdâvim bulunuyorum. İrade-i mülükâneleri veçhile sadrazam paşa kulunuzu daima merham-ı umurda tenvir ve icabâtını arz ve tatbik etmekteyim. Şu bir ay zarfında hemen tekmil Anadolu-yu şahânelerinin viyayeti, Elviye ve kazalarına ve hudut boylarına kadar olan efkâr ve âmal-i millete ve tekmil kumandanların ve tabakat-ı memurinin hissiyat ve icraatına vukuf ve nufuz hasıl ettim. Binnetice bariz bir surette tahakkuk ediyorki millet baştan aşağı uyanık olup istiklal-i devlet ve milleti ve huku-ku aliye-i saltanat ve hilafeti teyid için kavi bir azim ve iman ile mücehhez bulunuyor. İstanbulda iken milletin bu kadar kuvvetli ve az vakitte felaketlerden bu derece müteyakkız olduğunu tahayyül edemezdim.

Şevketpenahım bu evsaf ve vaziyette ve zât-ı akdes-i hümayunlarına revabıtı lâyezâl olan millet-i necilelerine tamamilen istinat ve bilmukabele bütün manasiyle bu milli ve vicdani kuvvete müzaheret olunur. Son hatt-ı hümayunları umum milletin azim ve celadetini arttırmıştır.

Yalnız Şayan-ı dikkat ve teessüdüürki bu nezih Anadolu halkı bu günkü hassas devirde bile İstanbul'da Cârî tehalüf ve münaferet-i efkârdan ve ihtirasat-ı fitnekâriden pek müteezzi bulunuyorlar. Filhakika İstanbul muhitinin mütefessih ahlakı ve bundan istifadeyi bilen ecnebler devlet ve

milletin inhisası ve devlet ve millete ve padişahına sadakat ve fedakâriyle hizmet kabiliyetinde olanların ortadan kaldırılması için pek ileri gitmek cür'etini gösteriyorlar.

Şevketmeâbım! Hatırneşin mülkûdarileri olacaktı ki ve zaif-i mevduanın ifesi sırasında ecnebilerin ve bazı erbab-ı mefsedetin mutlaka tezvirat ve mümanaatı ihtimalini daha Dersaadet'de iken Cezm ile bunu maruzatım meyanında ihsas çışmış ve bilhassa Sadrazam Paşa ile bazı rical-i mühime-i devlete pek açık olarak Teşrih ve böyle vaziyetler karşısında Ali İhsan ve Yakup Şevki paşa kullarının akibetine giremiyeceğimi de ilave eylemiş idim.

İşte vicdan-ı milliideki intibahat-ı ciddiye ve tecelliyat-ı cedideyi menfaat-ı istilacuyanelerine münafi gören İngilizler ve vatanın zararına da olsa İngilizlere mümeşatı imeslek edinen zayıf Seciyeliler bu kere acizlerini biligfal İstanbul'a ceebe teşebbüs ediliyor.

Hâkan-ı celil-ül şanına, milletine, vatanına sadık ve bu uğurda ölümleri istihkar ile me'luf kulları gibi bir kumandandan elbette hukuke-u saltanat-ı hümayunlarının ve milletin beka ve mevcudiyetinin düşmanı olanlara mümaşatkârhk beklenemezdi. Binaenaleyh id'i memlukleri bittabi Maltaya gitmek veyahut en hafif olarak hal-i ataletе mahkum edilmek gibi ihtimaller karşısında bırakıldım ve bittabi buna muvafakatta mazurum ve eğer icbar edilirse memuriyet-i acizamenden istifa ederek kemakân Anadolu'da ve sine-i millette kalacağım. Ve vezaif-i vataniyeme bu kere daha sarıh hatvelerle devam edeceğim, Taaki millet mazhar-ı istiklâl ve saltanat ve hilâfet-i muazzama-i hümayunları masun-u enderas olsun.

Lâyezal-i sadakat-i abidanemin daima mütezayid olduğuna itimaad-ı şahanelerini arz ve istirhama mücaseret eylediğim muhat-ı alem-i âli buyruldukta olabta.

M. Kemal İmzası

Arşiv No : Atatürk

Şifre edildi

Dolap No : Özel

14 (Haziran/335)

Göz No : 1

6.30 sonra

Klasör No : 6

Dosya No : 1335/8

Fihrist No : 1-2

Dokuzuncu Ordu Kıtaaatı

Müfettişliğı

Adet Sayfa-1

**Saary Mabeyn Dairesi Genel Sekreterliğı
Aracılığı ile Padişah Yüce Katına**

Büyük Ulusun ve kutsal hilafetin biricik sağlam direğı bulunan Devletinizi Tanrı her türlü beladan korusun.

Ulu Padişahım! Memleket'in bu gün uğradığı felaketlerin baskısı ve parçalanma tehlikesi karşısında ancak ulu kişiliğiniz başta olmak üzere ulusal ve kutsal bir gücün varolma haykırışı vatani ve Devlet ve Milletin bağımsızlığını ve şanlı ulu soyunuzun altıbuçuk yüzyıllık yüceltilmiş tarihini kurtarabilir. Bu görüş ve kanı her yerde aynıdır.

En son yüksek huzurlarına kabül buyurulduğumda, İzmir acı olayından pek üzgün olan yüksek kalbinizin bu kurtuluş noktasıyla ilgili ilhamlarınız bu anda bile belleğimde yaşamaktadır. İçten dileklerimizden esinlenerek padişahımdan aldım ilham, azim ve iman ile görevimi sürdürüyorum.

Buyrukları üzere Başbakan paşa kulunuzu her zaman önemli işlerde aydınlatmakta ve gereklerini bildirmek ve uygulamaktayım. Şu bir ay içerisinde hemen bütün Anadolu'nun İl ve İlçelerine ve sınır boylarına kadar, Ulus'un düşünce ve isteklerine ve bütün komutanların ve her düzeyde memurların duygularına vakıf oldum ve uygulamalarına nüfuz ettim. Sonuç olarak açık bir surette gerçekleşiyorki Ulus baştan aşağı uyanık olup devlet ve milletin bağımsızlığını, saltanat ve hilafetin yüksek haklarını sağlamlaştırmak için sağlam bir karar ve inanış içinde bulunuyor.

İstanbul'da iken ulusun bu kadar güçlü ve az zamanda felaketlerden bu düzeye uyanmış olduğunu hayalimde canlandıramazdım.

Yüce Padişah'ım! Bu nitelik ve durumda ve çok kutsal kişiliğinize ayrılmaz bağlılığı olan yüce ulusunuza bütünü ile dayanan ve karşılık olarak tüm anlamaıyla bu milli ve Vicdani güce yardımcı olunur. Son buyruklarınız bütün milletin azim, güven ve kahramanlığını artırmıştır.

Yalnız dikkat ve üzüntüye değerkı bu temiz Anadolu halkı bu günkü kritik devrede bile İstanbul'da olagan düşünce ayrılığından, birbirine karşı duyulan nefretten ve arabozucu tutkulardan pek üzgün bulunuyorlar.

Gerçekten, İstanbul çevresinin kokuşmuş ahlakı ve bundan yararlanmayı bilen yabancılar devlet ve Ulusun yok edilmesi, devlet ve ulusa ve Padişahına bağlılık ve fedakârlıkla iş görmek yeteneğinde olanların ortadan kaldırılması için pek ileri gitmek gibi kendini bilmezlik gösteriyorlar.

Uluu Padişahım! Anımsanmış olunacaktır ki verilen görevlerin yapılması sırasında yabancıların ve bazı bozguncuların her ne olursa olsun yalan, dolan ve engellemesi olasılığını dahi İstanbul'da iken sunduklarımin arasında kesinlikle duyurmaya çalışmış ve özellikle başbakan ile bazı önemli devlet adamlarına pek açık olarak belirtmiş ve böyle durumlar karşısında sonunda Ali İhsan ve Yakup Şevki paşaların durumuna giremeyeceğimi eklemiş idim. İşte, Ulusal inanç'daki ciddi uyanışlarla, yeni belirtileri istilacı çıkarlarına yararlı gören İngilizler ve vatanın zararına da olsa İngilizlerle işbirliği yapan zayıf karakterliler bu kez beni yalnılgıya düşürerek İstanbul'a getirmeye kalkışıyorlar.

Yüce Hakan'ına, Ulus'una, Vatan'ına bağlı ve bu uğurda ölümleri küçümsemeye alışmış benim gibi bir komutandan elbette haklarınızın ve ulusun varlığının ve devamının düşmanı olanlara göz yummam beklene mezdi.

Bu nedenle ben kulunuz doğal olarak Malta'ya gitmek veya en hafif olarak hareketsizliğe mahkum edilmek gibi olasılıklar karşısında bırakıldım ve doğal olarak buna muvafakat edemezdim ve eğer zorlanırsam görevimden istifa ederek evvelden olduğu gibi Anadoluda ve milletin sinesinde kalacağım ve vatani görevime bu kez daha açık adımlarla devam edeceğim. Ta-ki Ulus bağımsızlığına erişsin ve büyük saltanat ve Halifeliğiniz yıkılmaktan korunsun.

Sonsuz bağlılığımın giderek artmakta olduğuna güvenmenizi arz ve istirhama cesaret eylediğim kabul buyrulduğunda bu husustaki emir zatı Devletlerindir.

M. Kemal İmzası

Arsiv No : Atatürk

Şifre edildi

Dolap No : Özel

14 Haziran 1919

Göz No : 1

Hayati 18.30

Klasör No : 6

Dosya No : 1335/8

Fihrist No : 1 : 1 -2



Acele Şifredir.

Amasya'dan

18/6/35

**Edirne'de Birinci Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar
Beyefendiye**

İstiklal-i millimizi boğan ve inkısamıvatan tehlikelerini ihzar eden düvel-i itilafiyenin icraatı ve hükümet-i merkeziyenin de esir ve aciz vaziyeti malumunuzdur. Milletin mukaderatını bu mahiyette bir hükümete teslim etmek maazaallah inkiraza münkat olmak demektir. Tekmil Anadolu ahalisi istiklal-i milliyi tahlis için baştan aşağı yekvücut bir hale getirilmiş ve bilâ istina tekmil kumanda heyetleri ve arkadaşlarımız yüksek bir fedakari ile müstereken ittihaz-ı karar eylemiştir. Vali ve mutasarrıfların hemen kâffesi de bu halka etrafına alınmıştır. Bu âli hedef için müdafa-i hukuku milliye ve Reddi İlhak Cemiyetinin ünvan-ı Şamili kabul edilmiştir.

Anadolu'daki teşkilat, kaza ve nahiyelere kadar tevessü ediyor. İngiliz himayesinde bir müstakil kürdistan teşkili hakkındaki İngiliz propagandası ve bunun tarafdarını da bertaraf edildi. Kürtlerde türklerle birleşti.

Trakya Cemiyeti ve Edirne Vilayeti Müdafa-yı Hukuku Milliye Cemiyeti ile de el ele vermek ve umum Anadolu ve Trakya müdafa-i Hukuku Milliye ve Reddi İlhak cemiyetlerini tevhid etmek ve Anadolu ve Rumeli umum vilâyatının murahaslarından mürekkep kuvvetli bir hey'eti merkeziye teşkil etmek takarrur etti. Bu hey'etin İstanbul'un murakabesinden ve ecnebi devletlerin nüfuz ve tesirinden tamamilen azade kalacak ve Seda-yı milliyi gür bir sesle cihana duyuracak veçhile Anadolu'nun merkezinde ve en münasip olarak Sivas'da inikadı münasip görülmüştür. Lüzumuna göre İstanbul'da haiz-i Selâhiyyet olmamak üzere bir heyeti mümessile bulundurabilir. Ben İstanbulda iken Trakya Cemiyeti azasiyle teati-i efkâr etmiş idim. Şimdi zamanı geldi icabedenler ile mahremane görüşerek derhal bu teşkilatta bulunulmasını ve buraya kıymettar bir

iki zatın mürahhas olarak ve fakat Ketmi hüviyetle Samsun veya şimendifer tarikiyle yola çıkarılmasını ve onlar gelinceye kadar da Edirne vilâyetinin vekil ve müdafii olmak üzere Anadolu'da beni tevkil ettiklerine dair imzaları tahtında bir vesikanın imzayı âlinizle ve şifreli telgrafla bildirilmesini rica ederim.

Bu gaye-i İstiklâl tahsil olununcaya kadar tamamille milletle birlikte fedakârane çalışacağımı mukaddesatım namma yemin ve bunu gördüğüm arzuyu milli üzerine her tarafa tamim ettim.

Artık benim için Anadolu'dan hiç bir yere gitmemek kat'idir. Bu kadar umum arkadaşlarımızın karar ve kanaatına tamamille müstenitdir. Gözlerinizden öperim.

Telgrafın vusûlünde sürat-ı iş'arına muntazırım.

3 ncü Ordu Müfettişi
Fahri Yaver Hazreti
Şahriyari
Mirliva

M. Kemal imzası

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 31

Dosya No : 97 Saat 2,45 sonra

Fihrist No : 14, 14-1 18/6/35

Yaver
Ahmet Muzaffer
İmza

**Edirne'de Birinci Kolordu Komutanı
Cafer Tayyar'a**

Ulusal bağımsızlığımızı boğan ve batanın bölünmesi tehlikelerini hazırlayan İtilaf Devletlerinin yaptıkları ve Hükümet merkezinin de tutsak ve güçsüz durumunu bilmektesiniz. Ulusun kaderini bu nitelikteki bir Hükümet'e bırakmak Tanrı korusun çökmeye boyun eğmek demektir. Bütün Anadolu Halkı Ulusal bağımsızlığı kurtarmak için baştan aşağı tek vücut bir hale getirilmiş ve ayrıcalıksız bütün komuta kurulları ve arkadaşlarımız yüksek bir fedakarlık ile birlikte karar almışlardır. Vali ve mutasarrıflar'ın [*] hemen hepsi de bu halka çevresine alınmıştır. Bu büyük hedef için Müdafaayı Hukuku-Millîye ve Redd-i İlhak Cemiyeti'nin kapsamlı sanı kabul edilmiştir. Anadolu'daki teşkilat İlçe ve Bucaklara kadar genişliyor. İngiliz korunması altında bir bağımsız kürdistan kurulması ile ilgili İngiliz propogandası ve bunun yanlıları da etkisiz hale getirildi. Kürtler de Türklerle birleşti.

Trakya cemiyeti (Derneği) ve Edirne İli Müdafaayı-Hukuku-Millîye Cemiyeti ile de elele vermek ve bütün Anadolu ve Trakya Müdafaayı-Hukuku-Millîye ve Redd-i İlhak Cemiyetlerini birleştirmek, Anadolu ve Rumeli tüm vilayetleri temsilcilerinden meydana gelecek kuvvette bir merkez kurulunun örgütlenmesi kararlaştırıldı. Bu kurulun İstanbul'un denetiminden ve yabancı devletlerini baskı ve etkisinden tamamiyle serbest kalacak ve Ulus'un sesini gür bir şekilde Dünya'ya duyuracak biçimde Anadolu'nun ortasında ve en uygun olarak Sivas'ta toplanması yerinde görülmüştür. Gereğine göre İstanbul'da yetkili olmamak üzere bir temsilciler kurulu bulundurulabilir.

Ben İstanbul'da iken Trakya Cemiyeti üyesiyle bu konuyu görüşmüştüm. Şimdi zamanı geldi gerekenler ile gizli görüşerek hemen bu örgütlenmede bulunulmasını ve buraya değerli bir iki kişinin delege olarak ve fakat kimliğini gizleyerek Samsun veya Demiryolu ile yola çıkarılmasını

[*] Eskiden İl ile İlçe arasında bulunan ve (Mutasarrıflık) denen idari teşkilâtın yöneticilerine verilen isim.

ve onlar gelinceye kadar da Edirne İli'nin vekil ve savunucusu olmak üzere Anadolu'da beni yetkili kıldıklarına dair imzaları altında bir belgenin yüksek imzanızla ve şifreli telgrafla bildirilmesini rica ederim.

Bu bağımsızlık amacı elde edilinceye kadar bütünüyle milletle birlikte fedakarlıkla çalışacağımı kutsal değerlerim adına and içer ve bunu gördüğüm ulusal istek üzerine her yana yayınladım.

Artık benim için Anadolu'dan hiç bir yere gitmemek kesindir. Bu karar bütün arkadaşlarımızın karar ve görüşlerine tüm olarak dayanmaktadır.

Gözlerinizden öperim. Telgrafın alındığının ivedi bildirilmesini beklerim.

3 ncü Ordu Müfettişi Fahri Padişah
Yaveri Tuğgeneral

M. Kemal İmzası

Saat 14.45

18/6/1919

Yaver

Ahmet Muzaffer

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 31

Dosya No : 97

Fihrist No : 14, 14-1

Şifre

194

22/HAZİRAN/335

Tamim

1. Vatanın tamamiyeti, milletin istiklâli tehlikededir. Hükümet-i merkeziyemiz itilâf devletlerinin tesir ve mürakabesi altında mahsur bulunduğumdan der'uhde ettiği mes'uliyetin icabatını ifa edememektedir, bu hal milletimizi madum tanıttırıyor. Milletin İstiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. Milletin hal ve vaziyetini derpiş etmek ve seda-yı hukukunu cihana işittirmek için her türlü tesir ve murakabeden azada bir hey'eti milliyenin vücudu elzemdir. Bunun için bilmuharebe her taraftan vaki olan teklif ve arzu-yu milli üzerine Anadolu'nun bilvücuhen emin mahalli olan Sivas'da milli bir kongrenin Seri'an in'ikadı takarrür etmiştir. Bunun için tekmil Vilayaat-ı Osmaniye'nin her livasından ve fırka ihtilafatı nazarı dikkate alınmaksızın muktedir ve milletin itimadına mazhar üç kadar zatın sür'at-i mümkününe ile yetişmek üzere hemen yola çıkarılması icab etmektedir. Her ihtimale karşı bunun bir sırr-ı milli halinde tutularak dağdagaya mahal verilmemesi ve lüzum görülen mahallerde seyahatin mütenekkiren icrası lazımdır.

2. Vilayet-ı şarkiyemiz namına 10 Temmuz'da Erzurum'da in-ikadı mukarrer kongre için vilayat-ı mezkurenin müdafaa-yı hukuk-u milliye ve Redd-i İlhak cemiyetlerinden müntehap azalar zaten Erzuruma müteveccihen yola çıkarılmışlardı. O vakte kadar vilayat-ı Sairemizin murahasları da Sivas'a vasıl olabileceklerinden Erzurum kongresinin azası da tensibedeceği zamanda ictimâ-ı umumiye dahil olmak üzere Sivas'a hareket edecektir.

3. İşbu mevada göre murahasların müdafaayı-hukuku milliye cemiyetleri ve Belediye riyasetleri ve süverisaire ile intibahı ile tahrikleri

hakkındaki delâlet-i aliye-i vatanperverilerini ve isimleri ile zaman-ı hareketlerinin telgrafla iş'arını istirham eylerim.

4. Bu telgrafın vusulünün hemen iş'ar buyrulması rica olunur.

Mustafa Kemal

Hüsrev, Kazım, Ali Fuat, Hüseyin Rauf

Amasya

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : VI

Dosya No : 1335-7

FihristiNo : 1

Sifre

194

Amasya

22 Haziran 1919

Genelge

1. Vatanın bütünlüğü, Ulus'un bağımsızlığı tehlikededir. Hükümet-i merkeziyemiz (İstanbul Hükümeti) itilaf devletlerinin etkisi ve denetimi altında çevrilmiş bulunduğu için üzerine aldığı sorumluluğun gereklerini yapamamaktadır. Bu durum ulusumuzu yok olmuş tanıtıyor. Ulusun bağımsızlığını yine ulusun engelleri yenme kararı kurtaracaktır.

Ulus'un şimdiki durumunu gözönünde tutmak ve haklarının sesini dünyaya işittirmek için her türlü etki ve denetimden uzak bir ulusal kurulun varlığı zorunludur. Bunun için haberleşerek her yandan gelen öneri ve ulusal istek üzerine Anadolu'nun görünüşte en güvenli yeri olan Sivas'ta ulusal bir kongrenin ivedi toplanması kararlaştırılmıştır. Bunun için bütün Osmanlı illerinin her livasından (İl ile İlçe arası bir Kent bölgesi) parti anlaşmazlıkları bir yana bırakılarak yetenekli ve ulusun güvenini kazanmış üç kişinin en çabuk şekilde kongreye yetişmek üzere hemen yola çıkarılması gerekmektedir.

Her olasılığa karşı bunun bir ulusal sır halinde tutularak gürültüye yer verilmemesi ve gerekli görülen yerlerde yolculuğun kendini tanıtmıyarak yapılması gereklidir.

2. Doğu illerimiz adına 10 Temmuz'da Erzurum'da toplanması kararlaştırılan kongre için adı geçen illerin Müdafai Hukuku Milliye ve Reddi İlhak Cemiyeti (Dernek) lerinden seçilmiş üyeler zaten Erzurum'a doğru yola çıkarılmışlardı. O zamana kadar diğer illerimizin delegeleri de Sivas'a varmış olabileceklerinden Erzurum kongresinin üyesi de uygun göreceği zamanda genel toplantıya katılmak üzere Sivas'a hareket edecektir.

3. Bu maddelere göre temsilcilerin Müdafai Hukuk-u Milliye Cemiyetleri (Dernekleri) ve Belediye başkanları ve diğer şekilde seçilmesiyle

hareketleri hakkındaki delâlet ve vatan severliklerini ve isimleri ile hareket zamanlarının telgrafla bildirilmesini rica ederim.

4. Bu telgrafın gelişinin hemen bildirilmesi rica olunur.

Mustafa Kemal

Hüsrev, Kâzım, Ali Fuat, Hüseyin Rauf

Amasya

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : VI

Dosya No : 1335-7

Fihrist No : 1

No: 25

344

Erzurum

8-9/7/35

Müstaceldir

Saat 1050

Harbiye Nezareti Celilesine

Makam-ı akdes-i saltanat ve Hifaletin masuniyeti, milletin istiklali vatanın müdafaası uğrındaki teşebbüsat-ı acizanem İngilizlerce yanlış tefsir ve telekkiye uğratılarak hükümet-i seniyenin duçar-ı tazyik olduğu ve bu yüzden memuriyet-i acizaneme hitam verildiğine dair irade-i seniye-i cenabı tacidariyi şeref tebellüğ eyledim.

Payitaht-ı Saltanat ve hilafetin ve hükümet-i seniyenin ne gibi alaam-ı tazyik ve inhisar altında bulunduğunu zaten cümlece ve her tarafca malum ve ayan olduğu cihetle işbu tazyik ve inhisarın daha ziyade tevessüme mahal kalmamak üzere büyük bir aşk ile merbut bulunduğum mübarek silk-i celil-i askeriden de istifamı taktim ile arz-ı veda eylerim.

Mustafa Kemal İmzası

Harbiyede Mustafa Efendiye

8/9 Tarih Şevket

Saat 1200 den sonra

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 7

Dosya No : 1335/10

Fihrist No : 2-2

Sayı 344

Erzurum

8-9/7/1919

Aceledir.

Saat : 10.50

Milli Savunma Bakanlığı'na

Kutsal Saltanat ve Hilafet'in korunması, ulusun bağımsızlığı yurdun savunması uğrındaki girişimlerin İngilizler'ce yanlış yorum ve anlayışa uğratılarak yüce Hükümet'in baskı altında olduğu ve bu yüzden görevime son verildiğini bildiren yüksek emirlerinizi aldım.

Başkentin ve yüce Hükümet'in ne denli bir acı ve baskı altında bulunduğunu zaten herkesce ve her yerde açıkça bilinen bir gerçek olduğu cihetle işbu baskının daha çok genişlemesine meydan vermemek üzere büyük bir sevgi ile bağlı bulunduğum kutsal ve yüce askerlik mesleğinden de istifa ettiğimi bildirir arz veda eylerim.

Mustafa Kemal

Milli Savunmada Mustafa Efendi'ye

Saat 24 den sonra

Tarih 8/9 Şevket

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 7

Dosya No : 1335/10

Fihrist No : 2-2

Numara 191

Erzurum 1702

10 Temmuz 35

Mücahiti Muhterem**Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine**

Heyet-i İdare Reisi Raif Efendi.

Heyet-i İdare azasından mütekait Bnb. Süleyman Bey.

Heyet-i İdare azasından mütekait Bnb. Kâzım Bey.

Heyet-i İdare azasından Albayrak Gazetesi Müdürü Necati Bey.

Heyet-i İdare azasından Dursun Beyzade Cevat Bey.

Vatanı parçalanmaktan, Hukuk-u Milliye ve saltanat ve hilafeti çiğnetmekten kurtarmak emeli ile açılan mücahede-i Milliye bilistifa bir Ferd-i mücahit sıfatı ile iştirak buyurdıklarına dair dest-i tevkire alınan 9 Temmuz 35 tarihve 346 numrolu tezkere-i aliyeleri umumi bir vecdi ihtiram ile alındı. Tarihimize kıymetli sahifeler ilave eden hayat-ı askeriye-nizden çekilmek yolundaki fedakârlığı minnet ve şükranla karşıladık. Erzurumluların zat-ı âliyi vatanpervarânelerine karşı beslemekte olduğu itimat ve hürmeti bu vesile ile de arzı bir vecibe ad ettik. Samimi ihtiramlarımızı sunarken cemiyetimizin başına geçerek vatanının temin-i selâmetine ve hukuku millet ve saltanatın muhafazasına matuf amal-i milliyenin tahakukuna hasr-ı himmet buyurmalarını müsellem olan hamiyeti vataniyelerinden temenni eyleriz. Leffen taktim kılınan talimatta muharrer olduğu veçhile vezaif-i muhtelif-i vataniye ile mükellef bulunan hey'eti faalemiz riyasetinin zât-ı samileri ve riyaseti saniyesinin muhterem Rauf Bey efendi Hazretleri tarafından kabul buyurulmasını ve heyeti maruzaya heyetimizden de bâlâda esamileri muharrer zatların tayin ve tefrik edildiğinin arzile temenni-i muaffakiyât ve kesbi şeref eyleriz efendim. hazretleri.

Arşiv No : Atatürk

1335

Dolap No : Özel

Vilayât-ı Şarkıye

Göz No : 1

Müdafaayı Hukuku Milliye

Klasör No : 31

Cemiyeti Erzurum Şubesi Mühürü

Dosya No : 97

Fihrist No : 20

Cevap vereceğiz Teşkilât 10 Temmuz 335

Sayı

191

Erzurum

10 Temmuz 1919

Sayın Mücahit Mustafa Kemal Paşaya

Yönetim Kurulu Başkanı Raif Efendi

" " Üyelerinden Emekli Bnb. Süleyman Bey.

" " " " " Kâzım Bey.

" " " Albayrak Gazetesi Müdürü Necati Bey.

" " " Dursun Beyzade Cevat Bey.

Vatanı parçalanmaktan, ulusal hakları, saltanat ve Hilafeti çiğnetmekten kurtarmak amacı ile açılan ulusal savaşa istifa ederek bir mücahit sıfatıyla katıldıklarını bildiren 9 Temmuz 1919 günü ve 346 sayılı yüksek yazıları genel bir coşku ve saygı ile alındı. Tarihimize değerli sayfalar katan askerlik yaşamından çekilmek yolundaki fedakarlığı minnet ve şükranla karşıladık. Erzurumlu'ların yüksek kişiliğinizin vatan severliklerine karşı beslemekte olduğu güven ve saygıyı bu vesile ile de bildirmeyi bir ödev saydık. Yürekten saygılarımızı sunarken derneğimizin başına geçerek vatanın kurtuluşunu sağlamak, millet ve saltanatın haklarının korunmasına yönelik ulusal isteklerin gerçekleşmesine yardım buyurmalarını söz götürmez yurtseverliklerinizden dileriz.

Ekte sunulan yönergede yazılı olduğu gibi çeşitli yurt göreviyle yükümlü bulunan kurul başkanlığını yüksek şahsiyetiniz ve İkinci Başkanlığının sayın Rauf Beyefendi tarafından kabul buyurulmasını ve sözü edilen kurula da kurulumuzdan yukarıda adları yazılı kişilerin seçilerek atandıklarını bildirir, başarı dileklerimizle iletmekten kıvanç duyarız. Saygılarımızla.

Cevap vereceğiz

Teşkilât

10 Temmuz 1919

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 31

Dosya No : 97

Fihrist No : 20

1919

Doğu İlleri Müdafayı Hukuku

Milliye Cemiyeti (Derneği)

Erzurum Şubesi

Mühürü

Üçüncü Orduyu
Hümayun Müfettişliği

Erzurumdan

19-7-335

Numara

Çususi

Umumi 152

Zata mahsustur.

Yirminci Kolordu Kumandanı Ali Fuat Paşa

Hazretlerine

C. 17/7/35

1. Bahsedilen Amerika manda ve müzaheretinin gayet dikkatli olarak tahlili ve gaye-i milliyemiz ile mukayese olunması pek mühimdir. Der-saadet'deki zümre-i mesainin gayesi milletin vahdeti, mülkün tamamisi, İstiklal ve hakimiyetin temini noktasında tasvir ve irae edildiğine göre Amerika mandasını kabul halinde bu gaye masum kalabilirmi? İstiklal ve hakimiyete hiç bir veçhile halel gelmemek şartıyla Amerikalıların ikti-sadi ve Fenni müzaharetlerine taraftar olmaktan bir mazarrat tahaddüs etmeyebilir. Bunun için pek pahalı olan bu hassas noktayı evvel be evvel temasta bulunulduğu beyan buyrulan alakadar ve salahiyyettar zevat ile bir kere daha etraflıca görüşerek emniyete raptı ve derece-i şamilesinin tes-biti vücbdadır. Bu yapıldıktan sonra vilayat-ı şarkiye ve badehu Sivas Kongresinde mevzu müzakere edilmek üzere bilâ ifate-i vakt iş'arını rica ederim.

2. Arzuyu millîye tabi ve muvafık olmayan kararlar hiç bir zaman millet nazarında meta olmayacağı cihetle mukadderat-ı millîye ve vatani-yede vicdan-ı millîye tercüman olmaktan ibaret bulunan vazifemizi hüsnü ifa için arzuyu millî'nin içtima ve taallukunu beklemeden hiçbir meselede salahiyyattar görünmemiz caiz değildir. Bu sebebe mebnidirki tarafımız-dan ecanip ile temas ve irtibatın kongrenin mukarreratına istinat ettire-rek millet namına yapılmasını tercih etmekteyiz. Lehülhamd vatanımız-daki cereyan-ı millînin pek ziyade inkişaf ve taavvuzu ve kesbi kuvvet eylemekte olması bizleri daima bu noktaya cezb ve davet ediyor.

3. Şurası da nazarı dikkatte tutulmalıdır ki, memleket ve milletin mukaderatı hakkında Amerika veya her hangi bir devletle anlaşmağa salahiyyetlar olabilecek bir hükümet ancak hakimiyeti milliye esasını kabul ve bir şurayı millinin vücudunu tasbit ile ona istinat etmeyi terviç eden bir hükümettir. Şu taktirde hükümeti merkeziyeyi terkip edecek zevatın mutlaka bu evsafta olması muktazidir. Bizce olduğı gibi oradaki mesainizde bu noktanın teminine matuf olmalıdır.

4. Kariben kongre mukarreratına vakıf olacaksınız. gözlerinizden öperiz.

Mustafa Kemal

Üçüncü Ordu Müfettiş Vekili

Mirliva

Kâzım Karabekir

2 Ağustos 35

Aslına Mutabıktır

Kâzım Hüsrev İbrahim Süreyya Muzaffer Müfit Hüseyin Rauf

Ahmet Münir

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 17

Dosya No : 1335/38-1. A

Fihrist No : 4-16, 4-4

3 ncü Ordu Komutanlığı

Erzurum

19.7.1919

Sayı

Özel :

Genel : 152

20 nci Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşa'ya

Kişiye Özel

C. 17 Temmuz 1919

1. Söz konusu Amerika manda ve yardımın gayet dikkatli olarak çözümlenmesi ve ulusal amacımız ile karşılaştırılması pek önemlidir. İstanbul'daki yöneticilerin amacı ulusun birliği, memleketin bütünlüğü, bağımsızlık ve egemenliğin sağlanması noktasında gösterildiğine göre Amerika mandasını kabulü halinde bu amaç korunmuş olabilir mi? bağımsızlık ve egemenliğe hiç bir şekilde eksiklik gelmemek koşulu ile Amerikalıların ekonomik ve bilimsel yardımlarına taraftar olmaktan bir kötülük gelmeyebilir, bunun için pek pahalı olan bu duyarlı noktayı önceden ilişkide bulunduğu bildirilen ilgili ve yetkili kişiler ile bir kez daha eksiksiz olarak görüşerek güvene bağlanması ve kapsamının saptanması gereklidir. Bu yapıldıktan sonra doğu illeri ve sonra Sivas kongresinde görüşme konusu edilmek üzere zaman geçirmeden bildirilmesini dilerim.

2. Ulusal isteğe bağlı ve uygun olmayan kararlar hiç bir zaman ulus nazarında geçerli olmayacağı cihetle ulusun ve vatanın kaderinde yalnız milli vicdanın sesini yansıtmak olan bazı görevleri iyi bir şekilde yapmak için ulusun istediklerinin toplanmasını ve ilgisini beklemeden hiç bir sorunda yetkili görünmemiz uygun değildir. Bu nedenledir ki tarafımızdan yabancılarla ilişki ve bağlantının kongrenin kararlarına dayandırılarak ulus adına yapılmasını yeğ tutmaktayız. Tanrıya şükürler olsun vatanimizdeki ulusal akımın pek ziyade gelişmesi ve organlaşması ve güçlenmekte olması bizleri daima bir noktaya çekiyor ve çağırıyor.

3. Şurası da gözönünde tutulmalıdır ki yurdum ve ulusun kaderi üzerinde Amerika veya her hangi bir devletle anlaşmaya yetkili olabilecek bir hükümet ancak, ulusal egemenlik ilkesini kabul ve bir ulusal şuranın (toplantının) varlığını kabul ile ona dayanmayı düşünen bir hükümettir.

Bu durumda hükümet merkezini oluşturacak kişilerin kesinlikle bu nitelikte olması gereklidir. Bizce olduğu gibi oradaki çalışmalarınız da bu noktanın sağlanmasına dönük olmalıdır.

4. Yakında kongre kararlarını öğreneceksiniz, gözlerinizden öperiz.

Mustafa Kemal

Aslının aynıdır
2 Ağustos 1919

Üçüncü Ordu Müfettiş vekili
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Kâzım

Hüsrev İbrahim Süreyya Muzaffer Müfit Hüseyin Rauf Ahmet Münir

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 17

Dosya No : 1335/38-1. A

Fihrist No : 4-3, 4-4

Üçüncü Orduyu Hümayun
Müfettişliği

Harbiye

30-7-335

Numara

Hususi

Umumi

Erzurum'da onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Mustafa Kemal Paşa ile Rafet beyin mukarrerat-ı hükümete muhalif ef'al ve harekatlarından dolayı hemen derdestleriyle dersaadet'e izmaları babilâlice bittensib mahalli memuriyetine evamiri lâzime verildiğinden kolorduca ciddi muavenette bulunulması ve neticesinden malumat itâsı rica olunur.

30 Temmuz 335 Merkez Dairesi-2733

Harbiye Nazırı

Nazım

Harbiye Nezaretine

C. 30/7/335 Merkez Dairesi Şifreye : 2733

Mustafa Kemal Paşa ile Rafet beyin Mukarrerat-ı hükümete muhalif ef'al ve harekâtlarından dolayı derdestleriyle dersaadet'e izamları hakkında mahalli memuriyetine emir verildiği cihetle kolorduca ciddi muavenette bulunulması emir buyruluyor.

Hükümetin mukarrerat ve siyaseti ne olduğunu bilemiyorsamda Erzurum'da bulunan Mustafa Kemal Paşanın ef'al ve harekâtında vatan ve milletin maksat ve menafiine ve kavanin-i mevcudeye muhalif telakki edilecek hiçbir hal ve hareketi olmadığını görüyorum. Müşarüliyleh mülk ve milletin saadet ve selâmeti ile alakadar her Ferd-i vatanperver gibi yaşamaktadır. Pontüs hükümeti teşkil hülyasıyle Trabzon ve Samsun havalisine muhacir sifatiyle akın akın müsellağ Rum çeteleri çıktığı ve Ermenilerin büyük Ermenistan hayalini besledikleri ve hudutlarımıza kadar her türlü Fecaat ve şenaatı yapmakta ve Sivas'a diye feryadda devam

teyledikleri ve itilaf mensubininin de bunlara hafi ve celi her türlü muavenet ve müzaherette bulundukları herkesce malûm ve bu hal İstanbul gazetelerinin bile neşriyatıyla sabit olduğu halde hükümetin mevcudiyetimiz aleyhine hazırlanan bu müthiş tehlikeden bihaber vaziyette kalarak millete hiç bir nefha-i ümit ve tatmin vermemesi ve bilakis en münevver ve kıymettar zevat ve kumandanların birer suret bahane ile millet arasından tecrid ve hapis ve tevkif edilmesi bir taraftan da eslaha ve sairenin alınması bilhassa tehlikeyi pek yakın gören ve muhafaza-i namus ve hayat endişesiyle çırpınan bu muntika halkında pek haklı olarak Ermeni ve Rumların İzmir gibi nagihani olarak buraları da işgal edeceği ve bütün müslümanların ayaklar altında çiğneneceği kanaatını hasıl ettirmiştir. Ve bundan dolayı da millet kendi kuvvetine istinad ederek bu ihtisasatını hükümet-i celileye isma-a ve bunun için her fedakârlığı yapmağa ve her ümidden mahrum bir halde namussuzca Ermeni ve Rumların süngü ve baltaları altında ölmekten ise namuskârane müdafaya karar vermiş olduklarını evvelce arz etmiştim. Geçenlerde vukua gelen sürgü kolu ve kamaların sevkine mani olan ahvalde böyle bir azim ve kararın neticesi olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü Fırka kumandanı kaymakam Halit Beyin bile mahfuzen sevkinin efkâr-ı umumiye üzerinde pek fena tesirler yapacağı ve belki de fırkasının mümanaat göstermesini ve isyanını intac edeceğini arz etmiş idim. Mustafa Kemal Paşa gibi memlekette namusuyle ve Hidamat-ı güzide-i askeriye ve vatanperveranesiyle tanınmış ve bütün askerlerin de pek ziyade hürmet-i mahsusasını kazanmış ve bahusus henüz yirmi gün evvel memleketin nisfına kumanda etmiş olan ve hal ve hareketlerinde menafi-i vatanıye ve milliyeye mugayir hiç bir şeyi mahsus ve meşhud olmayan bir zatın tevkifine bir sebeb-i kanuni olamayacağı ve balada arzettiğim ahval dolaşısıyla halk ve ordu nazarında da iyi bir hareket olarak telakki edilemeyeceği cihetle müşarüileyhin tevkifine ve kolorduca bunun için muavennette bulunulmasına hal ve vaziyetin kat'iyyen müsait olmadığını arz ederim.

Bahususki memleketi helâk ve inkiraz tehlikesinden kurtaracak yegâne çarenin tevekkül değil ancak milletin hak ve ruhunu aleme karşı izhar ve teyid kanaatinde olan vilayat-ı Şarkiyede ve henüz Ermeni süngü ve baltalarının alaam-ı namussikenanesini unutmuş bir tek insan hanman bulunmayan bu muhitte böyle bir teşebbüsün icrası değil ihsası bile büyük fenalıkları intaç eder.

Esasen günden güne daha bariz ve pek vasi bir şekil almakta olan endişe-i milliyi tatmin edecek tedabir-i sahihe ve vakıfanenin ittihazı ve buna bilhassa zat-ı samileri gibi dindar ve pek namuskâr tanınmış bir recülü kıymettarın imal-ı nüfuz ve irşad buyurması pek ulvi ve tarihi olur. Her halde bura ahvalinin İstanbulda makus telakki edildiğini zan ediyorum. Hükümetin en sadık ve hürmetkâr bir cüz-ü olduğuna katıyyen şüphe caiz olmayan acizleri Anadolu'ya Dersaadet'den bu kadar yanlış ve hatalı nazarlarla bakılmamasını ve çünkü bu nazar-ı netayicinin pek elim ve nedamet aver olacağı kanaatini bilmünasebe tekrar arzutmeyi bir vecibe-i hamiyet ve bir fariza-i namus ad eder ve bu gün acizleri dahi şek ve meçhuliyet içerisinde bulunduğumdan siyaset-i umumiyemizden, Hükümetin takip ettiği makasıt ve mukarrerattan haberdar edilmekliğimi istirham eylerim.

15 nci Kolordu Kumandanı

Mirliva

Kâzım Karabekir

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 16

Dosya No : 335/37

Fihrist No : 23, 23-1, 23-2

Üçüncü Ordu Müfettişliği

Harbiye

30 Temmuz 1919

Sayı

Özel

Genel

Erzurum'da 15 nci Kolordu Komutanlığına

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Bey'in Hükümet kararlarına karşı eylem ve hareketlerinden dolayı hemen tutuklanarak İstanbul'a gönderilmeleri Bab-ı Alice (Hükümet'ce) uygun görülerek görev yerlerine gerekli emirler verildiğinden kolorduca ciddi yardımda bulunulması ve sonucundan bilgi verilmesi rica olunur.

30 Temmuz 1919 - Merkez Dairesi - 2733

Milli Savunma Bakanı
Nazım

Karşılık

Milli Savunma Bakanlığına

C. 30/7/1919 Merkez Dairesi Şifreye :

2733

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Bey'in Hükümet kararlarına karşı eylem ve hareketlerinden dolayı yakalanmalarıyla İstanbul'a gönderilmeleri hakkında görev yerlerine emir verildiğinden kolorduca ciddi yardımda bulunulması emir buyuruluyor.

Hükümet'in karar ve politikasının ne olduğunu bilemiyorsam da Erzurum'da bulunan Mustafa Kemal Paşa'nın eylem ve hareketlerinde Vatan ve Ulusun amaç ve yararına ve mevcut kanunlara karşı gelen hiç bir durum ve hareketi olmadığını görüyorum; kendileri, memleket ve Ulus'un mutluluğu ve esenliği ile ilgili her vatansever gibi yaşamaktadır. Pontüs Hükümeti kurmak hayaliyle Trabzon ve Samsun yöresine göçmen adı al-

tında akın akın silahlı Rum Çeteleri çıktığı ve Ermeniler'in büyük Ermenistan düşünü besledikleri ve sınırlarımıza kadar her türlü yürekler acısı iğrenç kötülük ve alçaklığı yapmakta ve Sivas'a diye haykırmaya devam eyledikleri itilaf ilgililerinde bunlara gizli ve açık her türlü yardım ve destekte bulundukları herkesce bilinen ve bu durum İstanbul gazetelerinin bile yayınlariyle saptanmış olduğu halde hükümet'in varlığına karşı hazırlanan bu korkunç tehlikeden habersiz bir durumda kalarak Ulus'a hiçbir umut soluğu ve rahatlık vermemesi ve tersine en bilgin ve değerli kişi ve komutanların birer bahane ile Ulus arasından ayırmak, hapis ve tutuklanması bir yönden de silah ve benzerlerinin ellerinden alınması özellikle tehlikeyi pek yakın gören ve namusunun korunması ve yaşam kuşkuşu ile çırpınan bu bölge halkından pek haklı olarak Ermeni ve Rumlar'ın İzmir gibi ansızın buralarda işgal edeceği ve bütün müslümanların ayaklar altında çiğneneceği kanısını meydana getirmişlerdir ve bundan dolayıda ulus kendi gücüne dayanarak bu duygularını yüce hükümete duyurmayı ve bunun için her fedakarlığı yapmaya ve her umuttan yoksun bir halde namussuzca Ermeni ve Rumlar'ın süngü ve baltaları altında ölmekten ise namuslu olarak savunmaya karar vermiş olduklarını önceden arz etmiş idim. Geçenlerde olagalan sürgü kolu ve kamaların gönderilmesine engel olan hallerde böyle bir azim ve kararın sonucu olduğunda kuşku yoktur. Üçüncü Tümen Komutanı Yarbay Halit Bey'in bile mahfuzen gönderilmesinin kamuoyu üzerinde pek fena etki yapacağını ve belki de Tümenin karşı koyması ve ayaklanması sonucunu doğuracağını arz etmiş idim. Mustafa Kemal Paşa gibi memlekette namusu ile ve seçkin askeri hizmetleri ve yurtseverliği ile tanınmış ve bütün Askerlerin de pek çok saygısını kazanmış ve özellikle daha yirmi gün önce Memleket'in yarısına komuta etmiş olan tutum ve davranışında vatan'ın ve ulusun yararlarına aykırı hiçbir şeyi duyulmamış ve görülmemiş olan bir kimse'nin tutuklanmasına yasal bir neden olamayacağı ve yukarıda arz ettiğim durum dolayısıyla halk ve ordu gözünde iyi bir davranış olarak sayılamıyacağından dolayı kendilerinin tutuklanmasına ve kolorduca bunun için bir yardımda bulunulmasına hal ve durumun kesinlikle uygun olmadığını arz ederim.

Üstelik memleketi yokolma ve batma tehlikesinden kurtaracak tek çarenin her şeyi oluruna bırakmak değil ulus'un hak ve duygularını dünyaya karşı gösterme ve doğrulama kanısında olan Doğu İllerinde ve henüz Ermeni süngü ve baltalarıyla kırılan namuslarının acısını unutmüş bir tek insan ev bark bulunmayan bu bölgede böyle bir girişimin yapılması değil sezdirilmesi bile büyük kötülükler doğurur.

Zaten günden güne daha belirgin ve pek yaygın bir şekil almakta olan ulusal kaygıyı yatıştırarak bilinçli ve sağlıklı önlemlerin alınması ve buna özellikle sizin gibi dinine bağlı ve çok namuskâr değerli bir Devlet adamının etkinliğini koyması ve doğru yolu göstermesi pek yüce ve tarihi olur. Her halde bura durumunun İstanbul'da ters anlaşıldığını sanıyorum. Hükümetin en sadık ve saygılı bir ferdi olduğuna kesinlikle kuşku gerektirmeyen şahsıma ve Anadolu'ya İstanbul'dan bu kadar yanlış ve kusurlu görüşlerle bakılmamasını ve çünkü bu bakış sonuçlarının pek acı ve pişmanlık verici olacağı kanısı dolayısıyla tekrar arzetmeyi bir vatanseverlik görevi ve bir kaçınılmaz namus borcu sayar ve bu gün ben dahi kuşku ve endişe içerisinde bulunduğumdan genel politikamızdan, hükümet'in izlediği maksat ve kararlardan haberdar edilmekliğimi saygılarımla dileirim.

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Arşiv No : Atatürk
Dolap No : Özel
Göz No : 1
Klasör No : 16
Dosya No : 335/37
Fihrist No : 23, 23-1, 23-2

Şarki Anadolu Vilâyatının Erzurum Kongresi Beyannamesidir

Mütarekenin akdini müteakip gittikçe artan ahdı şikenâme muamelât ve İzmir, Antalya, Adana ve havalisi gibi aksam-ı mühimme-i memalikimizin fiilen işgali ve Aydın vilayetinde ika edilen tahammütsüz Yunan fecayii ve Ermenilerin Kafkasya dahilinde hudutlarımıza kadar dayanan katli-âm ve imhayı islam siyasetiyle istila hazırlıkları ve karadeniz sahilinde Pontüs hayalini tahakkuk ettirmek gayesiyle hazırlıklar yapılması ve sırf bu maksatla Rusya sahillerinden akın akın muhacir namı altında gelen yabancı Rumların ve bu meyanda da müsellah eşkiya çetelerinin sevk ve celb edilmesi gibi hadisât karşısında mukaddes vatanın inkisam ve inhilal tehlikesini gören milletimiz hiç bir irade-i milliyeye istinat etmiyen hükûmeti merkeziyemizin bu âlâm ve fecayia çaresaz olamayacağına emsal-i meş'umesile kâni ve birçok müessirât tahtında ihtimalki daha elim ve gayrı kabil-i hazm ve kabul murarrerâta serfiru edeceğinden tamamiyle endişenâk bulunuyor, Binaen aleyh kendisini en yakın ve en hunin tehlikeler karşısında gören Şarki Anadolu vilayetini mukaddesâtını biz-zat muhafaza gayesiyle her taraftan ve vicdan-ı milliden doğmuş cemiyetlerin iştirakiyle ahiren münakit olan Erzurum Kongresi 7 Ağustos senne 335 tarihinde mesaisine hitam vererek bi lutfu tealâ berveçhi ati mukarreratı ittihaz etti.

1. Trabzon vilâyeti ve Canik Sancağı ile (Vilâyât-ı Şarkiye) namını taşıyan Erzurum, Sivas, Diyarbekir, Mamuretülaziz, Van, Bitlis vilâyatı ve bu saha dahilindeki elviye-i müstakile hiç bir sebep ve bahane ile yekdiğerinden ve camiayı osmaniyeden ayrılmak imkânı tasavvur edilmeyen bir küldür. Saadet ve felakette iştirak-i tammı kabul ve mukadderat hakkında aynı maksadı hedef ittihaz eyler. Bu sahade yaşayan bilcümle anasır-ı islâmiye yekdiğerine karşı mütekabil bir hiss-i fedakâriyle meşhun ve vaziyeti ırkıyye ve ictimaiyelerine riayetkâr öz kardeşirler.

2. Osmanlı vatanının tamamiyeti ve istiklâl-i millimizin temini ve Makam-ı Saltanat ve hilafetin masuniyeti için kuvvayı milliyeyi amil ve irade-i milliyeyi hakim kılmak esastır.

3. Her türlü işgal ve müdahale Rumluk ve Ermenilik teşkili gayesine matuf telakki edileceğinden müttehiden müdafaa ve mukavemet esası

kabul edilmiştir. Hâkimiyet-i siyasiye ve Muvazene-yi ictimaiyeyi muhil olacak surette anasır-ı hristiyanıyeye yeni bir takım imtiyazât itası kabul edilmeyecektir.

4. Hükümet-i merkeziyenin bir tazyiki düvel karşısında buralarını terk ve ihmal izdirarında kalması ihtimaline göre makam-ı hilafet ve saltanata marbutiyeti ve mevcudiyeti hukuku milliyeyi kâfil tedabir ve murarrerât ittihaz olunmuştur.

5. Vatanımızı da ötedenberi birlikte yaşadığımız anasır-ı gayrimüslimenin kavanini devleti osmaniye ile müeyyed hukuku müktesebelerine tamamen riayetkârız. Mal, can ve ırzlarının masuniyeti zaten muktezayı diniye, ananâtı milliye ve esasat-ı kanuniyemizden olmakla bu esas kongremizin kanaat-ı umumiyesile de teyid olunmuştur.

6. Düveli itilafıyece mütarekenin imza olunduğu 30 Teşrinevvel 334 tarihindeki hududumuz dahilinde kalan ve her mıntıkasında olduğu gibi şarki Anadolu vilâyetlerinde de ekseriyet-i kahireyi islamlar teşkil eden ve harsı iktisadi tefevvuku müslümanlara ait bulunan ve yekdiğerinden gayrı kabil-i infikâk öz kardaş olan din ve ırkdaşlarımızla meskûn memleketimizin mukasemesi nazariyesinden bilküllüye sarf-ı nazarla mevcudiyetimize hukuku tarihiye, ırkıye ve diniyemize riayet edilmesine ve bunlara mugayir teşebbüslerin tervic olunmamasına ve bu suretle tamamiyle hak ve adle müstenit bir karara intizar olunuyor.

7. Milletimiz insanii, Asri gayeleri tebcil ve fenni, sınâi ve iktisadi hal ve ihtiyacımızı taktir eder, binaen aleyh devlet ve milletimizin dahili ve harici istiklâli ve vatanımızın tamimiyeti mahfuz kalmak şartıyla altıncı maddede musarrah hudud dahilinde milliyet esaslarına riayetkâr ve memleketimize karşı istilâ emeli beslemeyen her hangi devletin fenni, sınai, ve iktisadi muavenetin memnuniyetle karşılırsınız. Ve bu şerait-i adile ve insaniyeyi muhtevi bir sulhun da acilen takarruru selamet-i beşer ve sükûn-u alem namına ahsâmal-i milliyemizdir.

8. Milletlerin kendi mukadderatını bizzat tayin ettiği bu tarihi devirde hükümet-i merkeziyemizde irade-i mil'iyeye tâbi olması zaruridir; Çünkü: İrade-i milliyeye gayrı müstenit herhangi bir heyet-i hükûmetin indî ve şahsi mukarrerâtı milletimizce muta olmadıktan başka haricen de muteber olmadığı ve olamayacağı şimdiye kadar mesbuk ef'al ve netayic ile sabit olmuştur. Binenaleyh: Milletin içinde bulunduğu hal dacret ve endişeden kurtulmak rarelerine bizzat tevessüle hacet kalmadan hüku-

meti merkeziyemizin meclis-i milliyi heman ve bilâ ifatean toplanması ve bu suretle mukadderât-ı millet ve memleket hakkında ittihaz eyliyeceği bilcümle mukarrerât meclis-i millinin murakabesine arz etmesi mecburi-dir.

9. Vatanımızın maruz kaldığı âlâm ve hadisât ile ve tamamen aynı maksatla vicdan-ı milliden doğan cemiyetlerin ittihad ve ittifakından hasıl olan kitle-i umumiye bu kere (Şarkı Anadolu müdafa-i hukuk cemiyeti) unvaniyle tevsim olunmuştur. İşbu cemiyet hertürlü fırkacılık cereyanlarından külliyyen âridir. Bilcümle islam vatandaşlar cemiyetin aza-yı tabiiyesindendir.

10. Kongre tarafından; müntahap bir (heyeti temsiliye) kabul ve köylerden bilitibar vilayet merâkizine kadar mevcut teşkilât-ı milliye tevhit ve teyid olunmuştur. 7 Ağustos 335 Perşembe

Erzurum Kongre Heyeti

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 259

Dosya No : 4

Fihrist No : 1

Doğu Anadolu İllerinin Erzurum Kongresi Bildirisidir.

Mütarekenin yapılmasından sonra gittikçe artan, ahdi bozan işlemler ve İzmir, Antalya, Adana ve yöresi gibi memleketimizin önemli parçalarının fiilen işgali ve Aydın İlinde yapılan dayanılmaz Yunan zulmü ve Ermenilerin Kafkasya içinde sınırlarımıza kadar dayanan toplu öldürme (katliam) ve islamı yökette politikasıyla istilâ hazırlıkları ve Kara Deniz kıyısında Pontüs hayalini gerçekleştirmek amacıyla hazırlıklar yapılması ve yalnız bu amaçla Rusya kıyılarından akın akın göçmen adı altında gelen yabancı Rumlar'ın ve bu arada da silahlı eşkiya çetelerinin gönderilmesi ve getirilmesi gibi olaylar karşısında kutsal Vatan'ın bölünme ve yokolma tehlikesini gören milletimiz hiçbir ulusal isteğe dayanmayan hükûmet merkezimizin bu keder ve acı olaylara çare bulamayacağına kötü örneklerle inanmış ve birçok etkenler altında olasılıkla daha acı, sindirilemez ve kabul edilen kararlara baş eğeceğinden bütünü ile kuşkulu bulunuyor, bundan dolayı kendisini en yakın ve kanlı tehlikeler karşısında gören Doğu Anadolu İlinin büyük değerini kendisinin koruması amacıyla her yönden ve ulusal vicdandan doğmuş derneklerin katılmasıyla, sonra da, toplanmış olan Erzurum Kongresi 7 Ağustos 1919 tarihinde çalışmalarına son vererek Allah'ın lütfu ile aşağıdaki kararları kabul etti.

1. Trabzon İli ve Canik Sancağı (İl ile İlçe arası bir örgüt) ile (Doğu İlleri) adını taşıyan Erzurum, Sivas, Diyarbakır, Elazığ, Van, Bitlis illeri ve bu alan içindeki bağımsız iller hiçbir neden ve bahane ile birbirinden ve Osmanlı toplumundan ayrılmak olanağı düşünülmeyen bir bütündür. Mutluluk ve felâkette bütünü ile katılmayı ve kaderi ile ilgili aynı amacı hedef sayar.

Bu bölgede yaşayan bütün İslam unsurlar birbirine karşı karşılıklı bir fedakârlık duygusu ile dolu, ırk ve toplumsal durumlarına saygılı öz kardeşlerdir.

2. Osmanlı vatanının bütünlüğü ve Ulusal bağımsızlığımızın sağlanması ve saltanat ve hilafet makamının korunması için Kuvayımillîye'yi yapıcı ve milli irade'yi egemen kılmak esastır.

3. Her türlü işgal ve girişim Rumluk ve Ermenilik oluşturmak amacıyla dönük sayılacağından birlikte savunma ve direnme esası kabul edilmiştir. Siyasal egemenlik ve toplum dengesini bozacak biçimde Hristiyan unsurlara yeni bir takım ayrıcalıklar tanınması kabul edilmeyecektir.

4. Hükümet-i merkeziye'nin (İstanbul Hükümeti) devletlerin bir baskısı karşısında buralarını bırakmak veya önemsememek zorunda kalması olasılığına karşı Hilafet makamı ve Saltanata bağlılığı ve mevcudiyeti ve milli hakları koruyucu tedbirler ve kararlar kabul olunmuştur.

5. Vatanımızda ötedenberi birlikte yaşadığımız İslam olmayan unsurlar Osmanlı Devleti kanunları ile kuvvetlendirilen kazanılmış haklarına tümü ile saygı duyarız. Mal, can ve namuslarının korunması dinimizin gereği, ulusal geleneklerimiz ve yasal esaslar olmakla beraber bu esas kongremizin genel kanısıyla da desteklenmiştir.

6. İtilaf Devletlerince mütarekenin imza olduğu 30 Ekim 1918 tarihindeki sınırimız içinde kalan ve her bölgesinde olduğu gibi doğu illelerinde de büyük çoğunluğunu İslamların oluşturduğu, ekonomik ve kültür üstünlüğü müslümanlara ait bulunan ve birbirinden ayrılması olanaksız öz kardeş olan din ve soydaşlarımızla dolu memleketimizin bölünmesi terorisinden bütünü ile vaz geçerek varlığımıza tarih, soy ve din hukukumuzaya saygı gösterilmesine ve bunlara aykırı girişimlerin meydana gelmemesine ve böylece tümü ile hak ve doğruluğa dayalı bir karar bekleniyor.

7. Milletimiz insani, çağdaş amaçları yücelterek fen, sanat ve ekonomik durum ve gereksinmemizin değerini bilir. Bu nedenle devlet ve Uluşumuzun iç ve dış bağımsızlığı ve vatanımızın bütünlüğü korunmuş olmak koşulu ile altıncı maddede belirlenmiş sınır içerisinde ulusal esaslarına saygılı ve memleketimize karşı istilâ isteği beslemeyen her hangi devletin bilimsel, teknik ve ekonomik yardımını kıvançla karşılarız. Bu adil ve insanca koşulları içeren bir barışın da ivedi kararlaştırılması insanlığın esenliği ve dünyanın dirlik düzenliği için elde etmek istediğimiz milli arzularımızdır.

8. Milletler'in kendi kaderlerini kendilerinin tayin ettiği bu tarihsel çağda Hükümet merkezimizin de bu milli irade'ye uyması zorunludur; Çünkü : Ulusal irade'ye dayanmayan her hangi bir hükümetin kendi yargısı ve kişisel kararları ulusumuzca uyulmadıktan başka dışarıda da geçerli olmadığı ve olamayacağı şimdiye kadar geçmiş eylemler ve sonuçlar ile belli olmuştur. Bu nedenle: Ulus'un içinde bulunduğu bunahım ve kuskudan kurtulmak çarelerine kendilerince girişimlere gerek kalmadan Merkezi Hükümetin Millet Meclisini hemen ve zaman kaybetmeden toplanması ve bu suretle Ulus ve Memleket'in kaderleri ile ilgili olarak alacağı tüm kararlar Ulusal Meclis'in denetimine arz etmesi zorunludur.

9. Vatanımızın uğradığı acılar ve olaylar ile ve tümüyle aynı amaçla Ulusal vicdandan doğan derneklerin birleşmesinden meydana gelen genel kütle bu kez (Doğu Anadolu Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti) adı ile adlandırılmıştır. Bu dernek her türlü siyasal Parti ceryanlarının tamamen dışındadır. Bütün islâm vatandaşlar Derneğin doğal üyelerindendir.

10. Kongre tarafından; seçilen bir (Heyet-i Temsiliye) Temsilciler Kurulu kabul ve köylerden başlayarak il merkezlerine kadar olan Ulusal örgüt birleştirilmiş ve gerçekleştirilmiştir.

7 Ağustos 1919 Perşembe

Erzurum Kongre Heyeti

Arşiv No : 1-105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 259

Dosya No : 4

Fihrist No : 1

ŞifreErzurum

16 Ağustos 335

Sadr-ı âzam Damat Şehr'i yari Ferit Paşa Hazretlerine

Bir zaman için tahassül eden ihtilaf nazari sevaik cedidenin izale etmekte bulunduğuna kani olarak zat'ı asıfaneleri için mahfuz ihtiramatından bil'istifade kalplerimizin müsterek bir rabıta ile çırpındığı gaye-i mukaddesenin son safhasına bir kerre daha enzar-ı fahametpenahilerini celp eylerim.

Mösyö Klamansonun zat-ı fahametpenahilerine olan mufassal cevap-nağmeleri ahiren mütalaa küzarı çakiranem olduktan sonra Dersaadete nasıl bir hamule-i yeis ve alâm ile muavedet buyurduklarını takdir ediyorum. Altı buçuk asırlık saltanat süren ve aktarı cihanda tarihi müstakili maruf olan devlet ve milletimize karşı pek açık bir lisan ile çizilmiş tak-sim ve imha kanaatını bu kadar bariz ve haysiyet şiken gösteren bir ifade karşısında titremeyecek ferd-i hassas tasavvur edemem.

Cenb-ı Hakka binlerle hamd-ı senah edelim ki milletimiz, ruhundaki azim-celadetle tarih-i hayat ve mevcudiyetini ne tevekküle ne de böyle celâdane hükümlere hiç bir zaman kurban etmiyecektir. Vekayı ve hadi-sat-ı umumiyyi ve vatan ve milletimiz hakkında ecanibin ihtilaf ve tesadüm menafiini bütün millet idrak ve takip ediyor. Şimdi pek eminim ki dürbin olan zat-ı fahametpenahileri bu günkü vaziyet-i umumiyyeyi ve menafi-i sahiheyi devlet ve milleti üç ay evvelki nazarlarla görmüyorlar.

Dokuz aydan beri iş başına gelen kabinelerin daima birbirinden fazla zaafa uğraması ve nihayet maalesef artık adeta mefluç bir menzিয়ে inmesi haysiyet-i aliye-i milliye karşısında cidden pek hazin oluyor. Muhakkaktırki vatan ve millet mukadderatı için dahilen ve haricen mesmu ve sahib-i kelam olmak mutlaka irade-i milliyeye istinat ile meşruttur. Bilhassa mandaterlik mübahesatı başlıyalıberi bütün düvel ve milel, mukadderat emrinde ancak milletimizin sedasını ışıtmek istiyorlar.

Ruh-u halasın etrarında toplanan bütün milletin umdesi; vatanın tamamisi, milletin istiklâli ve makam-ı saltanat ve hilafetin masuniyetidir.

Bu esasat değil yalnız şarkı Anadolu'da, aynı teşkilâta malik olan umum vatanda bütün kuvvetiyle kaimdir.

Hakk-ı hayat ve istiklâli için çalışan milletin maksadındaki nezahat ve ciddiyete mukabil hükümet-i merkeziye rüesay-ı memurin-i mülkiye ve askeriye icra eylemiş olduğu gizli tebliğlerle vahdet-i milliyeyi kırmak selamet-i mülk ve millete matuf teşebbüsât-ı milliyeyi akim bırakmak hülâsa millete karşı hasım vaziyet almak cihetini iltizam ediyor. Bu tarz-ı hareket bittabi muacib-i esef azimdir.

Milleti, hükümet-i merkeziye karşı arzu edilmeyen hareketlere saik olabilecek mahiyettedir. Gayet samimi arz edeyim ki millet her türlü iradesini ikaa muktediridir.

Teşebbüsâtının önüne geçebilecek hiç bir kuvvet mevcut değildir. Hükümet-i merkeziyenin menfi teşebbüsâtı hiç bir tarafda ve hiç bir kimse tarafından cay-ı tatbik bulamamağa mahkumdur.

Millet, çizdiği program dairesinde gayet kat'i ve sarih hatvelerle maksadına yürümektedir. Hükümet-i merkeziyenin şimdiye kadar olan mümanaatkâr teşebbüslerinin hiç bir tarafda hiç bir tesir yapamamakta olmasıyla hakikat vaziyetin takdir buyurulmuş olacağına şüphe yoktur.

İngilizlerin irae eyledikleri tarikde çare-i halâs aramak dahi abestir. Ve bilnetice mucib-i hüsrandır. Mahaza İngilizler dahi en nihayet kuvvetin millette olduğunu takdir ederek hiç bir istinadı olmayan ve millet namına hiç bir taahhütte bulunamayan ve bulunsa bile milletce meta olmayacak olan bir heyet-i hükümetle neticeli bir işe girişmek mümkün olamayacağına kani olmuşlardır.

Bu havalide İngiliz mümessili olan kaymakam Rolinson da bu hakikatı bizzat acizlerine ifade eylemiştir. Bundan başka ahval-i alemin malum asıfaneleri olduğu veçhile bugün almış olduğu ve daha da alacağı renk ve ceryan sebebiyle ve milletimizin vahdet ve azmi karşısında ecanibin tehditlerini maddeten ikaa kudretleri kalmamaktadır.

Bütün temenniler şu merkezdedir ki Hükümet-i seniyemiz meşru olan ceryan-ı milliyeye karşı mümanaatkârlıktan ve vevlev muvakkaten olsun bigünah olan memurları düçar-ı kadr etmekten feragatla bilakis kuvay-ı milliyeye istinat ve her türlü teşebbüsâtında amal-i milliyeyi rehber ittihaz eylemelidir. Bunun içinde mevcudiyet ve iradei milliyeyi temsil edecek olan meclis-i mebusanın amal ve iradat-ı mukaddese-i şahaneyi takviye eylemek üzere en kısa bir zamanda inikadını temin etmelidir.

Zat-ı fahametpenahilerine müteveccih olan bu hareket-i necibane ile devlet ve milletin ve makam-ı saltanat ve hilafetin tarihi yeni bir safhaya ithal ve bu gün muhtel olduğuna şüphe olmayan revabık-ı aliye-i hükümet bir samimiyet-i mütekabile ile manzunei selaha irca buyurulacak ve bu suretle dahile ve harice karşı da bir haysiyet tecelli ettirilmiş olacaktır. Yed-i iktidar celilenizde bu son kuvve-i telif mevcuttur. Bunun tecellisini pek marbut olduğu vatan ve milletin selameti ve pek sadakatkar bulunduğu zat-ı akdes-i humayunun mazhar-ı kuvvet ve nusret olmaları namına niyaz ve tazimat-ı mahsusamın kabulüne müsaade buyurulmasını istirham eylerim.

Mustafa Kemal

İmza

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 3

Dosya No : 1335/4-2

Fihrist No : 14, 14-3

SifreErzurum

16 Ağustos 1919

Sayın Başbakan Damat Ferit Paşa'ya

Bir süre içinde meydana gelen görüş ayrılığını yeni nedenlerin yok etmekte bulunduğuna inanarak başbakanımız için süre gelen saygılarımdan yararlanarak kalplerimizin ortak bir bağlantı ile çırpındığı kutsal amacın son aşamasına bir kez daha dikkatinizi çekerim.

Mösyö Klemenso'nun Başbakanımız olarak size vermiş olduğu uzun yanıt mektuplarınızı okuduktan sonra İstanbul'a nasıl bir üzüntü ile döndüklerini değerlendirebiliyorum. Altıbuçuk yüzyıllık saltanat süren ve dünyanın dört bucağında bağımsız tarihi ünlü olan devlet ve ulusumuza karşı pek açık bir dil ile çizilmiş bölme ve yoketme kanısını bu kadar açık ve onur kırıcı gösteren bir anlatım karşısında titremeyecek duygulu bir kişi düşünemem.

Yüce tanrıya binlerce şükredelimki ulusumuz, ruhundaki azim ve yiğitlikle tarih boyu yaşam ve varlığını ne kaderciliğe ne de böyle acımasız hükümlere hiçbir zaman kurban etmeyecektir. Olaylar ve genel hadiseler ile vatan ve ulusumuz hakkında yabancılara uyumsuzluk ve çıkar çatışmalarını bütün ulus anlıyor ve izliyor.

Şimdi çok inanıyorumki uzak-ı gören başbakanımız bu günkü genel durumu ve devlet ve ulusun gerçek yararlarını üç ay önceki gözle görmüyorlar.

Dokuz aydanberi iş başına gelen kabinelerin devamlı olarak birbirinden fazla güçsüzlüğe uğraması ve sonunda ne yazıkki artık bayağı kötü-rüm bir duruma gelmesi yüksek ulusal değerler karşısında gerçekten pek hüznünlü oluyor.

Gerçektir ki vatan ve ulus'un kaderi için içerde ve dışarda sesini duyurmak ve söz sahibi olmak mutlaka milli irade'ye dayanmak ile olur. Özellikle mandaterlik konuşmaları başlayalıberi bütün devletler ve uluslar hakkımızda verilen kader buyruğunda ancak ulusumuzun sesini işitmek istiyorlar.

52

Kurtuluş ruhunun çevresinde toplanan bütün ulusun ilkesi vatanın bütünlüğü, Ulusun bağımsızlığı, saltanat ve halifeliğin korunmasıdır.

Bu esaslar, değil yalnız Doğu Anadolu'da aynı örgüte sahip olan tüm vatanda bütün gücü ile ayakta durmaktadır. Yaşama hakkı ve bağımsızlığı için çalışan ulusun amacındaki ahlak temizliği ve ciddiliğe karşılık, Hükümet-i Merkeziye yüksek dereceli sivil ve askeri memurlara yaptığı gizli bildirilerle ulusal birliği kırmak, vatan ve milletin esenliğine karşı yapılan girişimleri başarısız bırakmak özetle millete karşı düşmanca durum almak yönünü tutuyor. Bu şekil hareket doğal olarak büyük üzüntü yaratıyor. Bu hal Ulus'u, Hükümet-i Merkeziye'ye karşı arzu edilmeyen hareketlere yöneltecek durumdadır. Gayet samimi arz edeyim ki ulus, hertürlü iradesini belirtme gücüne sahiptir. Girişimlerin önüne geçebilecek hiçbir güç yoktur. Hükümet-i Merkeziye'nin olumsuz girişimleri hiçbir tarafta ve hiçbir kimse tarafından normal uygulama bulamamaya mahkumdur.

Ulus çizdiği program içerisinde çok kesin ve açık adımlarla amacına yürümektedir. Hükümet-i Merkeziye'nin şimdiye kadar olan alıkoyucu girişimlerinin hiçbir yönde hiçbir etki yapamamakta olmasıyla gerçek durumun değerlendirilmiş olacağına kuşku yoktur.

İngiliz'lerin gösterdikleri yolda kurtuluş çaresi aramak dahi yersizdir. Ve sonuç olarak büyük acılara neden olur. Bununla beraber İngiliz'ler bile en sonunda kuvvetin Ulus'da olduğunu anlayarak hiçbir dayanağı olmayan ve Ulus adına hiçbir üstlenmede bulunamayan ve bulunsa bile Milletçe boyun eğilmiyen bir Hükümet ile sonuç veren bir işe girişmenin olanak dışı olduğu kanısına varmışlardır.

Bu bölgede İngiliz temsilcisi olan Yarbay Rolinson da bu gerçeği bana kendileri söylemişlerdir. Bundan başka dünya durumunun sizce de bildirildiği gibi bugün almış olduğu ve daha da alacağı renk ve ceryan nede niyle ve ulusumuzun birlik ve azmi karşısında yabancıların tehditlerini uygulamaya güçleri kalmamaktadır.

Bütün dilekler şu noktada toplanmaktadır ki hükümetimiz yasal olan milli gidişata karşı engel olmaktan ve geçici de olsun günahsız olan memurları haksızlığa uğratmaktan vazgeçerek tersine Kuvayı Milliye'ye dayanmak ve her türlü girişimlerinde ulusal istekleri yol gösterici saymalıdır. Bunun içinde varlığımızı ve ulusal iradeyi simgeleyecek olan Meclis-i Mebusan (Millet Meclisi) ın istekleri ve padişahın kutsal iradelerini pekiştirmek üzere en kısa bir zamanda toplanmasını sağlamalıdır.

Yüce kişiliğinize yönelik olan bu temiz davranışla Devlet ve Ulusun ve Saltanat ve Halifeliğin (Padişahlık ve Peygamber vekilliği) tarihi yeni bir aşamaya girmesi ve bugün bozulduğuna kuşku olmayan yüksek düzeydeki hükümet bağlantıları karşılıklı bir samimiyet ile topluca iyi gidise yöneltilmiş olacak ve böylece içeriye ve dışarıya karşı da bir saygınlık belirtmiş olacaktır. Yüce iktidarınızda bu son uzlaştırma gücü mevcuttur. Bunun belirmesini pek bağlı olduğum vatan ve Ulusun esenliği ve pek sadakatkar bulunduğum yüce devletimizin kurtuluşu adına dileklerimin ve üstün saygılarımın kabulüne müsaade buyrulmasını istirham eylerim.

Mustafa Kemal

İmza

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 3

Dosya No : 1335/4-2

Fihrist No : 14, 14-3

(Gayet mahrem
tutulacaktır.)

Erzurum

22/8/35

Tamim

Pek mevsuk elde edilen malumata göre İstanbul Rumpatrikhanesinde (Mavri Mira) isminde bir hey'et teşekkül etmiştir. Bunun reisi Patrik vekili Deroteös: azaları, Atinagora, İnoz metropoliti, Yunan kaymakamı Giritli Katehakis, Katelopulos, Diyasıması, Anipa, Politmis Sipari ismindeki zevattır. Hey'et doğrudan doğruya Venizelos'dan talimat alıyor. Rumların ve Yunan hükümetinin muavenet-i nakdiyesiyle pek azim bir sermayesi vardır.

Vazifesi : Osmanlı vilayetleri dahilinde çeteler teşkil ve idare eylemek mitinkler ve propaganda yapmaktır. Yunan salıp'i ahmeri de bu (Mavri Mira) heyetine murbuttur. Vazifesi sureta muhacirlere bakmak gibi insani bir perde altında çete teşkilatı yapmak, tertibatı ihtilâliyei ihzar eylemektir. Bu suretle eczay-ı tıbbiye ve levazım sıhhiye namı altında silah, cephan ve teçhizatı memalik-i osmaniyeye ithaldir. Hatta resmi muhacirin komisyonunda Mavri Mira heyetine tabidir.

İstanbul Patrikhanesi ve Yunan konsoloshanesi esleha ve cephan deposu halini almıştır. Hatta Kiliseler ibadet yerinden ziyade askeri ambarlar gibi kullanılmaktadır.

Ermeni Patriki "Zaven" efendide (Mavri Mira) heyeti tarafından satın alınmıştır. Rum mekteplerinin evvelce bizim yapıpda tam şimdi sırası iken maalesef terk ettiğimiz izci teşkilatları tamamen (Mavri mira) heyeti tarafından idare olunmaktadır. İstanbul, Bursa, Bandırma, Kırkkilise, Tekfurdağı ve Mülhakatında izci teşkilatı itmam olunmuştur. İzçiler yalnız çocuklar değildir. Yirmi yaşını mütecaviz gençler de dahildir. Anadolu Samsun ve Trabzon cephan tevzi mahallidir. Müsait bir halde bir yelkenli Yunan sefinesi istasyon halinde cephan ve eslehayı hamilen bu mahallerde bulundurulacaktır. Ermeni hazırlığı da tamamen Rum hazırlığı gibidir.

Dolap No : Özel
Arşiv No : Atatürk
Göz No : 1
Klasör No : 31
Dosya No : 97
Fihrist No : 30

Mustafa Kemal
İmzası

(Çok gizli
tutulacaktır.)

Erzurum

22/8/1919

Genelge

Güvenilir kaynaklardan elde edilen bilgilere göre İstanbul Rum Patrikhanesinde (Mavri Mira) adında bir kurul meydana getirilmiştir. Bunun Başkanı Patrik Vekili Deoteüs: Üyeleri: Atinegora, İnoz Metropolidi, Yunan Yarbayı Giritli Katehakis, Katelopulos, Diyasimasi, Anipa, Poltitis, Sipari adındaki kişilerdir.

Kurul doğrudan doğruya Venizelos'tan direktif alıyor. Rumların ve Yunan hükümetinin para yardımı ile pek büyük bir sermayesi vardır.

Görevi : Osmanlı vilâyetleri dahilinde çeteler kurmak ve yönetmek, mitingler ve propaganda yapmaktır. Yunan Kızılhaç'ı da bu (Mavri Mira) kuruluna bağlıdır. Görevi görünürde göçmenlere bakmak gibi insanca bir perde altında çete örgütü yapmak, ihtilal düzenlemeleri hazırlamaktır. Böylece ilaç ve sağlık gereçleri adı altında silah, cephane ve donatımını Osmanlı topraklarına sokmaktır. Hatta resmi göçmen komisyonu da (Mavri Mira) kuruluna bağlıdır.

İstanbul Patrikhanesi ve Yunan Konsolosluğu silah ve cephane deposu halini almıştır. Hatta Kiliseler ibadet yerinden ziyade askeri anbarlar gibi kullanılmaktadır.

Ermeni Patriği "Zaven" Efendi de (Mavri Mira) kurulu tarafından satın alınmıştır.

Rum okullarının evvelce bizim yapıpta tam şimdi sırası iken ne yazık ki bıraktığımız izci örgütleri tümü ile (Mavri Mira) kurulunca yönetilmektedir.

İstanbul, Bursa, Bandırma, Kırklareli, Tekirdağ ve bağlantılarında İzci Örgütü tamamlanmıştır.

İzciler yalnız çocuklar değildir. Yirmi yaşını aşan gençler de dahildir. Anadolu'da Samsun ve Trabzon cephane dağıtım yeridir. Uygun bir durumda bir yelkenli Yunan gemisi istasyon halinde cephane ve silahlarla yüklü olarak bu yerlerde bulundurulacaktır.

Ermeni hazırlığı da bütünü ile Rum hazırlığı gibidir.

Mustafa Kemal

İmza

Arşiv No : Atatürk
Dolap No : Özel
Göz No : 1
Klasör No : 31
Dosya No : 97
Fihrist No : 3'

Erzurum

24/8/335

**Müdafaa-i Hukuk cemiyeti Erzurum
Heyet-i Merkeziyesine**

Alınan malumat-ı mevsukaya nazaran Dersaadetteki Amerika tahkikat heyeti raporlarını Amerikaya göndermişlerdir. Raporlarında mezkûr nokta-ı esasiyenin berveçhi ati olduğu anlaşılmıştır.

- 1 — Milletimizin vahdetini muhafaza,
- 2 — Memleketimizin sür'atle müzaheret eylemek;

Çünkü ecnebi entrikalar, milletin galeyanını mucip olup messellah harekâtı intaç edecek ve neticesi meş'um olacaktır. Bu sebeple kışdan evvel yardım etmelidir.

3 — Garbi Trakya da şarki Trakyaya rapt edilerek aynı müzaherate tabi tutulmalı.

4 — Milletin ekseriyet münevveresinin Amerika müzaheretı tarafdarı olduğu,

Bundan başka, Amerikalılar, milletimiz tarafından müzaheret hakkında müracaat olunursa atideki noktaların tasrihen talebini tavsiye etmekte oldukları bildirilmiştir.

- 1 — Ermenilere kat'ıyyen arazi verilmemesi.
- 2 — Ecnebi kıtaatının memalik-i Osmaniye'den ve bilhassa İstanbul'dan çıkarılması.

Resmi Mühür
Mustafa Kemal

Arşiv No : Atatürk
Dolap No : Özel
Göz No : 1
Klasör No : 32
Dosya No : 1335/44-A
Fihrist No : 23

Erzurum

24-8-1919

**Müdafaayı Hukuk Derneği Erzurum
Merkez Kuruluna**

Alınan doğrulanmış bilgilere göre İstanbul'daki Amerika inceleme kurulu raporlarını Amerika'ya göndermişlerdir. Raporlarında sözü edilen önemli noktaların aşağıdaki gibi olduğu anlaşılmıştır.

1. Ulusumuzun birliğini korumak,
2. Memleketimize ivcdi yardım eylemek;
Çünkü yabancı entrikalar, ulusun galeyanına neden olup silahlı hareketleri meydana getirecek ve sonucu korkunç olacaktır. Bu nedenle kıstan önce yardım etmelidir.
3. Batı Trakya'da Doğu Trakya'ya bağlanarak aynı yardıma bağlı tutulmalı,
4. Ulusun aydın çoğunluğunun Amerika yardımı yanlısı olduğu, Bundan başka Amerikalılar, ulusumuzca yardım konusunda başvurulacak olunursa aşağıdaki noktaların açıklanarak istenmesini önermekte oldukları bildirilmiştir.
 1. Ermenilere kesinlikle toprak verilmemesi,
 2. Yabancı birliklerin osmanlı memleketlerinden ve özellikle İstanbul'dan çıkarılması.

Resmi Mühür

Mustafa Kemal İmzası

Arşiv No : Atatürk
Dolap No : Özel
Göz No : 1
Klasör No : 32
Dosya No : 1335/44-A
Fihrist No : 23

Şifre

Erzurum

28/8/335

**Sivas'ta Üçüncü Kolordu Kumandanı
Miralay Selahattin Beyefendiye**

1. Erzurum Kongresi tarafından şarki anadolu vilâyeti namına Sivas Umumi Kongresine iştirak etmek üzere heyeti temsiliyeden memur edilen zevat yarın üç binek, bir kamyon otomobili ile buradan hareket edeceklerdir. Bu zevat Mustafa Kemal Paşa Hazratleriyle, Rauf Bey efendi, Erzurum ülemasından Raif Efendi, Erzincan'dan Şeyh Fevzi Efendidir.

2. Bu meyanda tebdilhavalı ve mezun olmak üzere heyeti müşariüleyha ile beraber Sivas'a gidecek iki ümera beş zabıt vardır. Ayrıca Bitlis valii sabıki Mazhar, İzmit mutasarrıfı sabıki Süreyya beylerle sivil ihtiyat zabitanından bir zat vardır.

3. Heyeti temsiliye azası buradan büyük ve parlak bin nümayişi milli ile teşyi edilecekleri cihetle orada dahi yar ve agyara karşı bilhassa parlak ve milli bir istikbal ihzar buyurulması rica olunur.

Ve otomobillerin yürüyüş kabiliyeti muhtelif olacağı cihetle, Hafik'de toplu bir vaziyete girince oradan hareketlerini tanzim edeceklerdir. Binaenaleyh hareketlerini tam zamanında bildirmek üzere Hafik'e bir memur-u mahsus izam kılınması ve bilvüch mazharı teshilat olmaları hakkında mıntıkayı alileri hududundaki alakadarane tebliğâtı mahremane ifasını arzeylerim.

Acele Kısaca Erzuncan Kumandanlığına ve kolorduya yazılacaktır.

Onbeşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva Kazım Karabekir.

İmza

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 6

Dosya No : 1335/5-2

Fihrist No : 25

Şifre

Erzurum

28/8/1919

**Sivas'da 3 ncü Kolordu Komutanı
Albay Selahattin Beyefendiye**

1. Erzurum Kongresince Doğu Anadolu illeri adına Sivas genel kongresine katılmak üzere Heyet-i Temsiliye'den görevlendirilen kişiler yarın üç binek, bir kamyon otomobili ile buradan hareket edeceklerdir. Bu kişiler Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Beyefendi, Erzurum bilginlerinden Raif Efendi, Erzincan'dan Şeyh Fevzi Efendidir.

2. Bu arada hava değişimli ve izinli olmak üzere kurul üyeleri ile beraber Sivas'a gidecek iki ümera beş subay vardır. Ayrıca Bitlis eski valisi Mazhar, İzmit eski mutasarrıfı (Kaymakam) Süreyya beylerle sivil yedek subaylardan bir kişi vardır.

3. Heyet-i Temsiliye üyeleri buradan büyük ve parlak bir ulusal gösteri ile uğurlanacaklarından orada da dost ve düşmana karşı özellikle parlak ve ulusal bir karşılama hazırlanması rica olunur.

Ve otomobillerin yürüyüş yeteneği çeşitli olacağından Hafik'de toplu bir duruma girince oradan hareketlerini düzenliyeceklerdir. Bundan dolayı hareketlerini tam zamanında bildirmek üzere Hafik'e bir özel görevli gönderilmesi ve kendilerine kolaylık gösterilmesi için bölgeniz sınırındaki ilgililere gizli bilgi verilmesini arz eylerim.

İvedi kısaca Erzincan komutanlığına ve
Kolorduya yazılacaktır.

Şifre ile yerlerine
yazıldı
28 Minh

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kazım Karabekir

Arşiv No : Atatürk
Dolap No : Özel
Göz No : 1
Klasör No : 6
Dosya No : 1335/5-2
Fihrist No : 25

İmza

Şifre

Adet

10

Sivas

4/9/35

Erzurum'da on beşinci Kolordu Kumandanlığına

Ankara'da Yirminci Kolordu Kumandanlığına

Diyarbakir'de Onüçüncü Kolordu Kumandanlığına

Bu gün (4/9/35) Sivas kongresi üç sonra da bilütfihi Tealâ küşat olunarak riyasete Mustafa Kemal paşa, riyaset saniyeye Rauf bey ve İsmail Fadıl paşa intihap olunmuş ve müzakarat başlamıştır.

Heyeti merkeziyelere malumat itası marcudur.

Üçüncü Kolordu Kumandanı

Selahattin

Heyeti Temsiliyeye

Yazıldı 4 Minh Sabah

K.13 K. imza 5/4 Minh

Mustafa Kemal

imzası

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 5

Dosya No : 1335/5-1

Fihrist No : 7

Şifre

Adet : 10

Sivas

4/9/1919

Erzurum'da Onbeşinci Kolordu Komutanlığına

Ankara'da Yirminci Kolordu Komutanlığına

Diyarbakır'da Onüçüncü Kolordu Komutanlığına

Bugün (4 Eylül 1919) Sivas Kongresi üç sonrada (Saat : 15.00) Allah'ın izni ile açılarak Başkanlığına Mustafa Kemal Paşa, İkinci Başkanlığına Rauf Bey ve İsmail Fadıl Paşa seçilmiş ve konuşmalar başlamıştır.

Heyet-i Merkeziye'lere bilgi verilmesi rica olunur.

Hey'eti Temsiliyeye

Mustafa Kemal imzası

Üçüncü Kolordu Komutanı

Selahattin

Yazıldı./ 4 Minh

13. Kor. K. 5/4 Minh

İmza

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 5

Dosya No : 1335/5-1

Fihrist No : 7

Şifre

Sivas

30/9/35

**Onbeşinci Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir
Paşa Hazretlerine**

C. 26/9/35

İsmet Bey kardeşimizin mebus olmasını tabii çok arzu ederiz. Yalnız kendisinin Erkanı Harbiye zabitanımızın en mümtaz simalarından bulunması cihetiyle ilk fırsatta Erkanı Harbiye Umumiye Riyasetine tayini ile istikbal ordumuz teşkilatının bu yed-i iktidara tevdiini vatan için daha faydalı görmekteyiz. Binaenaleyh şimdilik elimizde asker olarak kalması lazımdır. efendim.

Mustafa Kemal

Üçüncü Kolordu Kumandanı

Yazıldı

1 Teşrinevel

İmza (okunamadı)

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 5

Dosya No : 335/37

Fihrist No : 40

Şifre

Sivas

30 Eylül 1919

**Onbeşinci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir
Paşa Hazretlerine**

C. 26 Eylül 1919

İsmet Bey Kardeşimizin Millet Vekil olmasını elbetteki çok isteriz. Ancak kendisini Kurmay subaylarımızın en seçkinlerinden bulunması nede niyle ilk fırsatta Genelkurmay Başkanlığına atanmasıyla gelecekteki ordumuz teşkilâtının bu yetenekli ellere verilmesini vatan için daha yararlı görmekteyiz. Buna göre şimdilik elimizde asker olarak kalması gereklidir. efendim.

Mustafa Kemal

Üçüncü Kolordu Komutanı

Yazıldı

1 Ekim

İmza Okunamadı

Arşiv No : Atatürk

Dolap No : Özel

Göz No : 1

Klasör No : 5

Dosya No : 335/37

Fihrist No : 40

Beyanname

Makamı hilafetimizin her türlü kavaidi adl ve hakka muhalif olarak itilaf hükûmatı tarafından işgal ve milletimiz hakkında hiçbir tarihi kaydetmediği tahrikat ve tecavüzata cüret edilmesi üzerine tek mil anadolu ve rumelide bir vahdeti iman ve vicdan ile feveran eden hukuk hilâfet ve istiklâli milleti tablis gayesine inhisar eden azmi milliyi ihlâl için düşmanlarımızın en evvel tevessül etmek istedikleri çarei nifaka dahildir. İşte sırf bu maksat hainanenin tatbikatı cümlesinden olmak üzere gerek İstanbul'da düşmanlarımızın amalini tatmin için teşkil eyledikleri Ferit Paşa Hükümetini ve gerekse bizzat Anzavuru teşvik etmişler ve bunun neticesi olarak Gönen, Biga havalisinde ika-i fesada teşebbüs etmişlerdir.

Aydın cephesinde yunanlıların taarruzları püskürtülerek bu cephe vaziyeti emin bir şekle girdiği ve kilikya havalisindeki teşebbüsleri doğrudan doğruya yunanlıların menfaatine hizmet ve menafi aliyeyi milliye-ye sarıh ve faal bir hiyanettir. Bu teşebbüsü caniyane düşmanlarımızın istihdaf eyledikleri gayeyi teminden pek uzak olup hiçbir kuvvetle tezelzüle uğratılamayacak derecede kavi olan azmi milli karşısında pek yakında imha ve canilen müstehak oldukları cezai adle giriftar edileceklerdir. Binaberin meclis fevkaladei milli azasından Ankarada içtima etmiş olan murahaslar ve mebûslarında rey ve kararı inziman ederek 61 nci fırka kumandanı Miralay Kâzım Beye Karasi livası ve 56 ncı fırka kumandanı Bekir Sami Beye de Hüdavendigâr vilâyeti dahilindeki tek mil Kuvai Mülkiye ve askeriye ve milliyeyi deruhte eyleyerek dahili memleketle düşmanların ihdas etmek istedikleri teferrukaya mani olmak için her tedbire teşebbüs edebilmeleri ve vahdet ve istiklâli milliyi ihlâl e teşebbüs edecek veya idamei vahdet için ibrazı mesai etmeyecek veya edemeyecek olan bilumum memurini mülkiye ve askeriye hakkında cürmün derecesine göre azil, hapis, idam gibi her nevi cezaları tatbik için selâhiyet-i fevkalâde verilmiştir. İstiklâl-i milli uğrundaki mücahedei katiyemizde her zaman olduğu gibi bundan sonra dahi tevfikat-ı suphaniyeye mazhariyetimizden eminiz. Cenabı hak bizimle beraberdir.

Heyeti temsiliye namına

Mustafa Kemal

Heyeti temsiliyenin beyannamesi herkesce malum olmak üzere ilân olunur. Memleketin ve milletin en buhranlı zamanında ittihaz olunacak tedabirin mevzuat-ı kanuniye dahilinde en şedit olacağı şüphesizdir. İttihat ve kudret-i mimliyi kıracak her türlü, söz, propaganda ve icraatın cezası idamdır. Bu icraata bu günden itibaren başlanacağı beyan olunur.

HÜDAVENDİGÂR

Vali vekili ve Ondördüncü Kolordu Kumandan vekili

Bekir Sami

Arşiv No : 7/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 250

Dosya No : 76

Fihrist No : 9-2

BİLDİRİ

Hilâfet makamımızın her türlü adalet kurallarına ve hakka aykırı olarak İtilaf Hükümetleri tarafından ele geçirilmesi ve ulusumuz hakkındaki hiçbir tarihin kaydetmediği hakaret ve saldırılara cesaret edilmesi üzerine bütün Anadolu ve Rumeli'de bir iman birliği ve vicdan ile coşan ve hilafet'in haklarını ve ulus'un bağımsızlığını kurtarmak amacına yönelen ulusal direnişi dağıtmak için düşmanlarımızın en önce baş vurmak istedikleri çare iç karışıklıktır.

İşte yalnız bu haince amacın uygulanması cümlesinden olmak üzere gerek İstanbul'da düşmanlarımızın isteklerini yerine getirmek için kurdukları Ferit Paşa hükümetini ve gerekse bizzat Anzavur'un kendisini kışkırtmışlar ve bunun sonucu olarak Gönen, Biga yöresinde karışıklık çıkarmaya girişmişlerdir.

Aydın cephesinde Yunanlıların saldırıları püskürtülerek bu cephe durumu güvenli bir biçime girdiği ve Kilikya yöresindeki işgal kuvvetleri de Urfa'yı boşalttıkları, Mersin, Tarsus, Adana, Haçin Bilemedik kentlerindeki işgal kuvvetlerinin de tümüyle sarıldıkları bir zamanda Anzavur'un Gönen dolaylarındaki girişimleri doğrudan doğruya Yunanlıların yararına hizmet ve yüksek ulusal yararlar açığa çıkarmak için etkin bir hainliktir. Bu canice girişim düşmanlarımızın hedef seçtikleri amacı sağlamaktan pek uzak olup hiçbir güçle sarsıntıya uğratılmayacak düzeyde sağlam olan ulusal direniş karşısında pek yakında yok olacak ve caniler hak ettikleri adli cezaya çarptırılacaklardır.

Buna göre olağanüstü Ulusal Meclis üyelerinden Ankara'da toplanmış olan temsilci ve millet vekillerinin de oy ve kararı eklenerek 61 nci Tümen Komutanı Albay Kâzım Beye Balıkesir livası (İlçe ile il arası), 56 ncı Tümen Komutanı Bekir Sami Beye de Bursa İli içindeki bütün sivil ve askeri kuvvetler ile milli kuvvetleri emrine alarak memleket dahilinde düşmanların çıkarmak istedikleri ayrılığa engel olmak için her önleme girişebilmeleri ve birlik ve ulusal bağımsızlığı bozmaya girişecek veya birliğin sürdürülmesi için çalışmayacak veya çalışmayacak olan bütün sivil memur ve asker hakkında suçun derecesine göre görevden alma, hapis, idam gibi her çeşit cezaları uygulamaya olağanüstü yetki verilmiştir.

Ulusal bağımsızlık uğrındaki kesin savaşlarımızda her zaman olduğu gibi bundan sonra tanrının yardımına erişeceğimize güvenimiz tamdır. Allah bizimle beraberdir.

**Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal**

HEYET-İ TEMSİLİYE'NİN BİLDİRİSİ HERKESCE BİLİNMEK ÜZERE DUYURULUR. MEMLEKETİN VE ULUSUN EN BUNALIMLI ZAMANINDA ALINACAK ÖNLEMLERİN YASAL HÜKÜMLER İÇİNDE EN ŞİDDETLİ OLACAĞI KUŞKUSUZDUR; BİRLİK VE ULUSAL GÜCÜ KIRACAK HER TÜRLÜ SÖZ, PROPAGANDA VE EYLEMLERİN CEZASI İDAMDIR (Ölümdür). BU YÜRÜTMEME BU GÜNDEN BAŞLANACAĞI BİLDİRİLİR.

Bursa

Vali Vekili ve 14 ncü Kolordu Komutan Vekili

Bekir Sami

Arşiv No : 7/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 259

Dosya No : 76

Fihrist No : 9-2

Gayet aceledirAmasya'dan

3 K. K.

25/10/35

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine :

Himmeti alileriyle bugün Konyaya gelerek vazifeme başladım. Hakkı alilerinde daima beslemekte olduğum ihtisasatı tazimkâranemi bu vesile ile de arz ve takdimü şükran eylerim. Refet Beyefendiyle görüştük. Kendileri Aydın cephesine hareket edeceklerdir. Kolordu hertürlü evamiri samilerinin sürati icrasını kendisine şerefli bir vazife bildiğine itimat buyurulmasını arz ve rica ederim efendim.

**12 nci Kolordu Kumandanı
Fahrettin**

Şifre**Müstaceldir.**

C. 30 Minh

c. Konya gibi bugünün en mühim bir mıntıkasında zatıalileri gibi kıymettar bir kardeşe malik olduğumuzdan dolayı fevkâlâde memnun olduk. Hakkıacizanemizde muhabbet ve samimiyette bütün kalbimle takdimi teşekkürat eylerim. Müsterek olan maksatı meşruumuzun istihsaliyle vatanımızı inkisamdan, devlet ve milletimizi esaretten kurtarmak hususundaki vaadi biraderleri Kemali şükranla karşılandı. Bircümle arkadaşlarla beraber hürmet ve mühabbetle gözlerinizden öperiz kardeşim.

Mustafa Kemal

Kapattım : 31 Minh

Mulâzımisani

Abdurrahman

Selahattin

3 ncü Kolordu Kumandanı

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 256

Dosya No : 5

Fihrist No : 16

Çok ivedidirAmasya'dan

3. K. K.

25/10/1919

Sayın Mustafa Kemal Paşa'ya

Büyük yardımlarınızla bugün Konya'ya gelerek görevime başladım. Yüksek kişiliğinizde devamlı beslemekte olduğum saygı duygularımı bu vesile ile de arz ve şükranlarımı sunarım.

Rafet beyefendi ile görüştük, kendileri Aydın cephesine hareket edeceklerdir.

Kolordu, her türlü buyruklarının ivedilikle yerine getirilmesini kendisine şerefli bir ödev bildiğine güven duyulmasını arz ve rica ederim efendim.

12 nci Kolordu Komutanı
Fahrettin

Şifre**İvedi**

C. 30 Minh

C) Konya gibi bu günün en önemli bir bölgesinde sizler gibi değerli bir kardeşe sahip olduğumuzdan dolayı olağanüstü kıvanç duyduk. Bizim için gösterilen sevgi ve içtenliğe bütün kalbimle teşekkürlerimi sunarım. Ortak olan yasal amacımızın elde edilmesi ile vatanımızı parçalamaktan, devlet ve ulusumuzu tutsaklıktan kurtarmak konusundaki umut verici kardeşçe tutumunuz büyük şükranla karşılandı. Bütün arkadaşlarla beraber saygı ve sevgi ile gözlerinizden öperiz. Kardeşim.

Mustafa Kemal

Kapattım : 31 Minh
Abdurrahman Teğmen

Arşiv No : 1/105
Dolap No : 5
Göz No : 1
Klasör No : 256
Dosya No : 5
Fihrist No : 16

3 ncü Kolordu Kumandanı
Selahattin

Şifre

Sivas

8/12/35

SALİHLİ CEPHE-İ HARP KUMANDANLIĞINA

C. 4/12/35

Garbi anadolu harekâtı milliyesinin mevhibi idaresi 20 nci kolordu kumandanı Ali Fuat Paşa hazretlerinin uhdei hammiyetine teydi kılınmıştır. Teferruata mütâallik hususatta doğrudan doğruya ve miri müşarüf-ileyhle temas ve muhabere buyrulması tesri-i mesalihi temin eder. Badema tamimler talebi alileri vechile doğrudan doğruya gönderilecektir.

Hadi
Zeki
11 Minh

Heyeti Temsiliye Namına
Mustafa Kemal
İmzası

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 256

Dosya No : 5

Fihrist No : 34

Şifre

Sivas

8/12/1919

Salihli Cephesi Komutanlığına

C: 4 Aralık 1919

Batı Anadolu milli harekâtının birleşik yönetimi 20 nci Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşanın sorumluluğuna verilmiştir.

Ayrıntılara ilişkin konularda doğrudan doğruya kendileriyle ilişki ve bağlantı kurulması işlerin çabukluğunu sağlar.

Bundan sonra genelgeyer yüksek isteklerinize uygun olarak doğrudan doğruya gönderilecektir.

Hadi

Heyet-i Temsiliye adına

Zeki

Mustafa Kemal

11 Minh

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 256

Dosya No : 5

Fihrist No : 34

Şifre halli

Nazilli

Adet :

13-14/12/35

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

C. 12/12/35 ve 1083 numaraya :

Zati samilerine olan öteden beri merbudiyetim şimdiye kadar bendenizi karahisara karşı sükuta mecbur etmişti. Ölmek nüsretine ve zatialilerinin vatanı kurtarmak hususundaki azim kavilerine istinaden bütün müşkülâtın halledileceğine ümit var olduğum cihetle tasdie mecbur kalmıştım. Bundan dolayı aflatını temenni eder bu cepheye ait her türlü emirlerini bilâ tereddüt ifa ettireceğimi arz ve temin ve bence gayet kıymetli olan muzahareti devletlerinin devamını rica eylerim.

Demirci Mehmet Efe

Dosyasına

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 5

Fihrist No : 28

Şifre halli**Nazilli**

Adet : 1/105

13-14/12/1919

Sayın Mustafa Kemal Paşaya

C. 12 Aralık 1919 ve 1083 sayıya :

Yüce kişiliğinize olan öteden beri bağlılığım şimdiye kadar bendenizi Karahisar'a karşı susmaya zorlamıştı. Allahın yardımı ile Ölmek ve sizin vatanı kurtarmak konusunda bütün engelleri yıkmak gücünüze dayanarak bütün güçlüklerin çözüleceğine umutlu olduğum cihetele başınızı ağrıtmak zorunda kalmıştım. Bundan dolayı bağışlamanızı diler, bu cephe ile ilgili hertürlü buyruklarını duraksamadan yaptıracağıma inanmanızı arz ve bence çok değerli olan yardımlarınızın sürdürülmesini rica eylerim.

Demirci Mehmet Efe

Dosyasına

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 7

Fihrist No : 28

3 ncü Kor. Kumandanlığı

Sivas

Şube : 1

16/12/35

S U R E T

Erzurum'dan

11-12-35 de Trabzon mevki kumandanlığından alınan raporun hülâsası bervech-i zir arz olunur.

1-11-12-35 öğleden evvel saat sekizde Polathane civarında bir İngiliz torpidosu sahile yakın geçerek bazı kayıklara temas ettiği görülmüş ve derhal mezkur kayıklar tarafımızdan tahtı tarassuta aldırılmıştır. Bilahare Torpido Trabzon açıklarından geçerek Sürmene'ye doğru gitmiştir. Aynı günde Sürmene'den Vilâyete gelen malumatta mezkûr Torpido Sürmene'nin Oflukdere nam mahalde 15 şahsı meçhul çıkardığı haber verilmiş ve Vilayetten Kaymakamlığa merkurmların derdesti ve hüviyetlerinin tahkiki derhal emredilmiştir.

Rize'de bulunan Aydın Gambotunun da derhal sürmene'ye hareketi için Rize Mutasarrıflığına ayrıca emir verilmiştir.

2 — Miralay Rolensen bu defa Trabzon'a geldiğinde Mevki kumandanıyla mülâkatında Türkiyeye Batum'dan birçok eşyanın duhuli dolayısıyla Batum sahilini tarassut ve kaçakçılığı menedeceğini söylemiştir.

13/12/35

15 nci Kor. K.

Kâzım Karabekir

Aslına mutabıktır.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 7

Propaganda

3 ncü Kor. Komutanlığı

Şube : 1

Sayı : 6446

Sivas

16/12/1919

SURET

Erzurum'dan :

11-12-1919 da Trabzon mevki komutanlığından alınan raporun özeti aşağıda sunulur :

1. 11-12-1919 öğleden önce saat sekiz de Polathane yakınlarında bir İngiliz torpitosu kıyıya yakın geçerek bazı kayıklara sokulduğu görülmüş ve hemen sözü edilen kayıklar bizce gözetleme altına aldırılmıştır. Ondan sonra torpito Trabzon açıklarından geçerek Sürmene'ye doğru gitmiştir. Aynı günde Sürmene'den Vilayete gelen bilgilerde adı geçen Torpido Sürmene'nin Oflukdere adındaki yerde 15 kimliği bilinmeyen şahıs çıkardığı bildirilmiş ve il'den kaymakamlığa bunların yakalanması ve kimliklerinin araştırılması hemen emredilmiştir. Rize'de bulunan Aydın Gambotu'nun da hemen Sürmene'ye hareketi için Rize Mutasarrıflığına ayrıca emir verilmiştir.

2. Albay Rolinson bu kez Trabzon'a geldiğinde mevki komutanı ile görüşmesinde Türkiye'ye Batum'dan birçok eşyanın girişi nedeniyle Batum kıyılarını gözetleme ve kaçakçılığı önleyeceğini söylemiştir.

13-12-1919

15 nci Kor. K.
Kazım Karabekir

Aslına uygundur.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 7

Propaganda

3 ncü Kor. Komutanlığı

Sivas

Şube : 1

16/12/35

6439

SURET

Erzurum'dan

1. Şayanı itimat bir zatın beyanatının mevaddı mühimmesi âtide maruzdur :

A) Azarbeycan cumhuriyeti'nin asayişî fevkalâdedir. Bir hafta mukaddem Gürcistan'ın dahi filen muavenetiyle Azarbeycan kuvvetleri Dağıstandaki Deniken kuvvetlerini tart etmek üzere şimale hareket etmişlerdir.

B) Gürcistan'da asayiş iyi değildir. Ahali Bolşevikliğe mütemeyyildir. Birkaç yerde çıkan ihtilal bastırılmıştır. Gürcistan'ın Azarbeycan ile münasebet-i siyasiyesi iyidir. Ve Batumdaki İngiliz kuvvetinin miktarı 6000 tahmin edilmektedir. Askerin üçte ikisi Hintlidir. Tiflis, Bakü, Eri-
van'da İngiliz askeri yoktur.

H) Bilhassa son ay zarfında Denikan ordusu bolşevikler tarafın-
dan müthiş bir hezimete uğratılmış ve Deniken Rostof şehrini tahliye-
ye mecbur kalmıştır.

Ordu'nun mağlubiyetine içinde ve gerisindeki bolşeviklik ile aynı za-
manda cepheden maruz kaldığı bolşevik taarruzu sebep olmuştur.

13/12/35

15 nci Kor. K.
Kazım Karabekir

Aslına Mutabıktır.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 8

Propaganda

3 ncü Kor. Komutanlığı

Sivas

Şube : 1

16-12-1919

Sayı : 6439

SURET

Erzurum'dan :

1. Güvenilir bir kişinin söylediklerinin önemli maddeleri aşağıda sunulmuştur :

A' Azerbeycan Cumhuriyetinin iç güvenliği çok iyidir. Bir hafta önce Gürcistan'ın bile gerçek yardımı ile Azerbeycan kuvvetleri Dağıstan'daki Deniken kuvvetlerini püskürtmek üzere kuzeye hareket etmişlerdir.

B) Gürcistan'da iç güvenlik iyi değildir. Halk Bolşevikliğe istekli görünmektedir. Bir kaç yerde çıkan kargaşalık bastırılmıştır. Gürcistan'ın Azerbeycan ile siyasal ilişkisi iyidir. Ve Batum'daki İngiliz kuvvetlerinin sayısı 6000 sanılmaktadır. Askerlerin üçte ikisi Hintli'dir. Tiflis, Baku, Erivan'da İngiliz Askeri yoktur.

H) Özellikle son ay içerisinde Denikan ordusu Bolşevik'lerce bozguna uğratılmış ve Deniken Rostof kentini boşaltmak zorunda kalmıştır.

Ordunun yenilgisine içinde ve gerisindeki Bolşevik'lik ve bununla beraber cepheden uğradığı bolşevik saldırısı neden olmuştur.

13.12.1919

15 nci Kor. K.
Kazım Karabekir

Aslına uygundur.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 8

Propaganda

1812-1813

3 von 100

Seite 1
200 : 1000

STIFT

Erklärung:

1. Die Stiftung ist ein selbstständiges Vermögen, welches dem Stifter zufließt und dem Besten der Armen zufließt.

2. Die Stiftung ist ein selbstständiges Vermögen, welches dem Stifter zufließt und dem Besten der Armen zufließt.

3. Die Stiftung ist ein selbstständiges Vermögen, welches dem Stifter zufließt und dem Besten der Armen zufließt.

4. Die Stiftung ist ein selbstständiges Vermögen, welches dem Stifter zufließt und dem Besten der Armen zufließt.

1812-1813

1812-1813

Stiftung

Propaganda

Arzt No : 1105
Dolp No : 5
Göz No : 1
Klass No : 100
Dosa No : 10
Fibris No : 8

Silva

Arbores

Karst

verste

büchse

zornstein

hartstein

bene

Argiv

Dofag

Gös

Klingel

Dogyn

Fährst

Şifre halli**Nazilli**

Adet : 1

13-14/12/1919

Sayın Mustafa Kemal Paşaya

C. 12 Aralık 1919 ve 1083 sayıya :

Yüce kişiliğinize olan öteden beri bağlılığım şimdiye kadar bendenizi Karahisar'a karşı susmaya zorlamıştı. Allahın yardımı ile Ölmek ve sizin vatani kurtarmak konusunda bütün engelleri yıkmak gücünüze dayanarak bütün güçlüklerin çözüleceğine umutlu olduğum cihetele başınızı ağrıtmak zorunda kalmıştım. Bundan dolayı bağışlamanızı diler, bu cephe ile ilgili hertürlü buyruklarını duraksamadan yaptıracağıma inanmanızı arz ve bence çok değerli olan yardımlarınızın sürdürülmesini rica eylerim.

Demirci Mehmet Efe

Dosyasına

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 7

Fihrist No : 28

27

3 ncü Kor. Kumandanlığı

Sivas

Şube : 1

16/12/35

S U R E T

Erzurum'dan

11-12-35 de Trabzon mevki kumandanlığından alınan raporun hülasası bervech-i zir arz olunur.

1-11-12-35 öğleden evvel saat sekizde Polathane civarında bir İngiliz torpidosu sahile yakın geçerek bazı kayıklara temas ettiği görülmüş ve derhal mezkur kayıklar tarafımızdan tahtı tarassuta aldırılmıştır. Bilahare Torpido Trabzon açıklarından geçerek Sürmene'ye doğru gitmiştir. Aynı günde Sürmene'den Vilâyete gelen malumatta mezkûr Torpido Sürmene'nin Oflukdere nam mahalde 15 şahsı meçhul çıkardığı haber verilmiş ve Vilayetten Kaymakamlığa merkurmların derdesti ve hüviyetlerinin tahkiki derhal emredilmiştir.

Rize'de bulunan Aydın Gambotunun da derhal sürmene'ye hareketi için Rize Mutasarrıflığına ayrıca emir verilmiştir.

2 — Miralay Rolenson bu defa Trabzon'a geldiğinde Mevki kumandanıyla mülâkatında Türkiyeye Batum'dan birçok eşyanın duhuli dolayısıyla Batum sahilini tarassut ve kaçakçılığı menedeceğini söylemiştir.

13/12/35

15 nci Kor. K.

Kâzım Karabekir

Aslına mutabıktır.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 7

Propaganda

3 ncü Kor. Komutanlığı

Sivas

Şube : 1

16/12/1919

Sayı : 6446

SURET

Erzurum'dan :

11-12-1919 da Trabzon mevki komutanlığından alınan raporun özeti aşağıda sunulur :

1. 11-12-1919 öğleden önce saat sekiz de Polathane yakınlarında bir İngiliz torpitosu kıyıya yakın geçerek bazı kayıklara sokulduğu görülmüş ve hemen sözü edilen kayıklar bizce gözetleme altına aldırılmıştır. Ondan sonra torpito Trabzon açıklarından geçerek Sürmene'ye doğru gitmiştir. Aynı günde Sürmene'den Vilayete gelen bilgilerde adı geçen Torpido Sürmene'nin Oflukdere adındaki yerde 15 kimliği bilinmeyen şahıs çıkardığı bildirilmiş ve il'den kaymakamlığa bunların yakalanması ve kimliklerinin araştırılması hemen emredilmiştir. Rize'de bulunan Aydın Gambotu'nun da hemen Sürmene'ye hareketi için Rize Mutasarrıflığına ayrıca emir verilmiştir.

2. Albay Rolinson bu kez Trabzon'a geldiğinde mevki komutanı ile görüşmesinde Türkiye'ye Batum'dan birçok eşyanın girişi nedeniyle Batum kıyılarını gözetleme ve kaçakçılığı önleyeceğini söylemiştir.

13-12-1919

15 nci Kor. K.

Kazım Karabekir

Aslına uygundur.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 7

Propaganda

3 ncü Kor. Komutanlığı

Sivas

Şube : 1

16/12/35

6439

SURET

Erzurum'dan

1. Şayanı itimat bir zatın beyanatının mevaddı mühimmesi âtide maruzdur :

A) Azarbeycan cumhuriyeti'nin asayişı fevkalâdedir. Bir hafta mukaddem Gürcistan'ın dahi filen muavenetiyle Azarbeycan kuvvetleri Dağıstandaki Deniken kuvvetlerini tart etmek üzere şimale hareket etmişlerdir.

B) Gürcistan'da asayiş iyi değildir. Ahali Bolşevikliğe mütemeyildir. Birkaç yerde çıkan ihtilal bastırılmıştır. Gürcistan'ın Azarbeycan ile münasebet-i siyasisesi iyidir. Ve Batumdaki İngiliz kuvvetinin miktarı 6000 tahmin edilmektedir. Askerin üçte ikisi Hintlidir. Tiflis, Bakü, Eri-van'da İngiliz askeri yoktur.

H) Bilhassa son ay zarfında Denikan ordusu bolşevikler tarafın-dan müthiş bir hezimete uğratılmış ve Deniken Rostof şehrini tahliye-yec mecbur kalmıştır.

Ordu'nun mağlubiyetine içinde ve gerisindeki bolşeviklik ile aynı za-manda cepheden maruz kaldığı bolşevik taarruzu sebep olmuştur.

13/12/35

15 nci Kor. K.
Kazım Karabekir

Aslına Mutabıktır.

İmza

Arşiv No : 1/105
Dolap No : 5
Göz No : 1
Klasör No : 258
Dosya No : 10
Fihrist No : 8

Propaganda

3 ncü Kor. Komutanlığı

Sivas

Şube : 1

16-12-1919

Sayı : 6439

SURET

Erzurum'dan :

1. Güvenilir bir kişinin söylediklerinin önemli maddeleri aşağıda sunulmuştur :

A' Azerbeycan Cumhuriyetinin iç güvenliği çok iyidir. Bir hafta önce Gürcistan'ın bile gerçek yardımı ile Azerbeycan kuvvetleri Dağıstan'daki Deniken kuvvetlerini püskürtmek üzere kuzeye hareket etmişlerdir.

B) Gürcistan'da iç güvenlik iyi değildir. Halk Bolşevikliğe istekli görünmektedir. Bir kaç yerde çıkan kargaşalık bastırılmıştır. Gürcistan'ın Azerbeycan ile siyasal ilişkisi iyidir. Ve Batum'daki İngiliz kuvvetlerinin sayısı 6000 sanılmaktadır. Askerlerin üçte ikisi Hintli'dir. Tiflis, Baku, Erivan'da İngiliz Askeri yoktur.

H) Özellikle son ay içerisinde Denikan ordusu Bolşevik'lerce bozguna uğratılmış ve Deniken Rostof kentini boşaltmak zorunda kalmıştır.

Ordunun yenilgisine içinde ve gerisindeki Bolşevik'lik ve bununla beraber cepheden uğradığı bolşevik saldırısı neden olmuştur.

13.12.1919

15 nci Kor. K.
Kazım Karabekir

Aslına uygundur.

İmza

Arşiv No : 1/105

Dolap No : 5

Göz No : 1

Klasör No : 258

Dosya No : 10

Fihrist No : 8

Propaganda

82

Fiata : 700 Krs.